PEOPLE'S VOICE
The Lithuanian Twice-weekly Newspaper in Canada, Published by the Lith. Press Association, P. O. Station C., Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

LIAUDIES BALSAS

Kanados Lietuvių Darbo Žmonių Laikraštis

Visų Šalių Darbininkai, Vienykitės Jūs Nieko Nepralaimėsit, Tik Retežius, O Išlaimėsit Visą Pasaulį!

Spaudos Kolekcija P. Pasilis

Nr. 341 PENKTADIENIS, BIRŽELIO (JUNE) 23, 1939, TORONTO, ONTARIO METAI VIII

JAPONAI VARO LAUK IR AMERIKOS KARO LAIVUS

Užėmę Swatow Uostą Įsakė Išsikraustyti iš Jo Visiem Kitų Šalių Laivam

SWATOW, Birželio 22.—Tuoj po užėmimo šio Kinijos uosto, vienas iš Japonijos laivyno komandierių įsakė visų kitų šalių karo laivams šitą uostą apleisti. Šis įsakymas palietė ir Suvienytų Valstijų naikintuvą Pillsbury ir Anglijos naikintuvą Thanet kuriems pavesta saugoti 40 amerikonų ir 80 anglų, Swatow gyventojų.

Japonų flotila susideda iš 2 orlaivianešių, 5 naikintuvų, 2 laivų del kariuomenės gabenimo ir 5 mažesnių ginkluotų laivų.

S.A.V. LAIVYNO VIRŠININKAS JAPONŲ REIKALAVIMUS ATMETA

SHANGHAI, Birželio 22. — Admirolas Harry Yarnell, azijatiškos Suvienytų Valstijų flotilos viršininkas, sakoma, japonų reikalavimus, kad naikintuvas Pillsbury ir Suvienytų Valstijų pilieciai apleistų Swatową, griežtai atmetęs.

Manoma, kad ir Anglija japonų reikalavimų nepatenkins.

JAPONAI MARŠUOJA LINKUI CHAOCHOWO

HONG KONG, Birželio 22. — Japonų jėgos, susidedančios iš 7,000 vyrų, remiamos karo laivų ugnies, vakar Swatową, paskutinį Kinų uostą, užėmė visai lengvai, beveik be jokio pasipriešinimo. Su šio uosto užėmimu kinams uždūotas didelis smūgis nes per šį uostą kinai vedė prekybą su kitomis šalimis.

Japonų jėgos traukia linkui Chaochowo, svarbaus gelžkelių mazgo.

Jaučiama, kad japonai paskelbs blokadą ir šio miesto užsieniečiams, jei jie nebus iškraustyti.

TIENTSINE PADĖTIS LABAI ĮTEMPTA

TIENTSIN, Birželio 22. — Padėtis čionai nuolatos blogėja. Anglai stiprina savo jėgas, o japonai savo.

Nežiūrint blokados aštrumo, anglai maisto įsigabena vis daugiau ir daugiau.

Anglai sutiktų incidentą likviduoti, jei japonai pasitenkintų vien to incidento likvidavimu Bet japonai nori, kad anglai išpamatų pakeistų visą savo politiką Kinijoj, kitaip sakant nustotų priešinęsi japonų užsimojimams išstumti iš Kinijos kitų šalių įtaką.

Difterija Daugiausia Paliečia Kvebeką

OTTAWA, Birželio 22. — Daugiausia nuo difterijos ligos miršta Quebeco mieste. Sulyg Tautų Lygos statistikos, iš 100 000 gyventojų nuo difterijos miršta 41.7 asmenys. Tai pasaulinis rekordas.

Paskui Kvebeką seka Cape Town, Pietų Afrikoj, su 22.4 asmenimis iš 100,000 gyventojų.

Reikia atminti, kad Kvebekas yra Duplesio valdžios buveinė. Štai kame Duplesio buveinė pralenkia visą pasaulį.

HITLERIS ESĄS GERIAUSIAS DĖDĖS SAMO "SALESMANAS"

WASHINGTON, Birželio 22. — Niekas tiek daug nepadėjęs Suvienytų Valstijų eksportui "taikos" metu, kiek Hitleris.

Anglija ir Francija, žinoma, ir kitos šalys, bijodamos, kad Hitleris apsiginklavime nepralenktų, Suvienytose Valstijose perkančios kas mėnuo už $10,000,000 karo pabūklų ir amunicijos.

Jei "biznis" eisiąs taip per visus metus, šiais metais Suvienytos Valstijos šių prekių parduosiančios už $130,000,000.

Bezdžionės Pagrobė Negrų Kūdikį ir Augino Jį Pietinėje Afrikoje

LONDON. — Bezdžionės, vadinamos "babūnais," 12 metų atgal pagrobė negrų kūdikį ir augino jį iki paskutinio laiko, Pietinėje Afrikoje. Tik nesenai policininkai pamatė tą negrą jaunuolį tarp bezdžionių, šovė, išblaškė bezdžiones ir parvedė negruką į žmonių tarpą.

Kad tai iš tikro buvo, tatai liūdija anglai profesoriai Raymond Athur Dart ir Reginald G. Gates.

Atimtas iš bezdžionių, negrukas iš pradžios vaikščiojo ant "visų keturių" ir pramokęs anglų ir piet-afrikiečių kalbų, jis papasakojo apie savo gyvenimą tarp bezdžionių, kurios jį auklėjo. Bezdžionės penėjo jį svirpliais, paukščių strausų kiaušiniais, laukinėmis grūšiomis, laukinių bičių medum ir įvairiomis žolėmis. Jis gyveno tarp bezdžionių visai nuogas ir miegojo krūmuose. Dabar jam duota vardas Lucas.

Kur Dabar Torontas Kada Tai Buvo Vanduo

TORONTO. Birželio 22 — Amerikos Malacologistų Unijos Konvencijos delegatai pradėjo kasinėti Don upės slėnį, norėdami surasti Shellfish liekanų.

Jų manymu, vieta, kur dabar Toronto miestas, milijoną ar daugiau metų atgal buvo apdengta Ontarijos ežero vandeniu, kitaip sakant, buvo dalis Ontarijos ežero.

Iš rastų Shellfish liekanų darys tyrinėjimus tų laikų Shellfish gyvenimo, lyginant su šių dienų to paties gyvūno gyvenimu, ir žiūrės, koks skirtumas.

Kasinėtojai sako, kad kasinėjimo rezultatai labai geri.

SUKILO 3,000 KINŲ PAIMTŲ Į JAPONŲ ARMIJĄ

CHUNGKING, Kinija. — Nesenai paimti 3,000 kinų į japonų armiją ties Lintsinu sukilo prieš japonus, pabėgo kiek toliau su ginklais; užkirto kelią japonams, siunčiamiems į karo frontą prieš Kiniją ir iškėlė įnirtusiai smarkų mūšį prieš japonus.

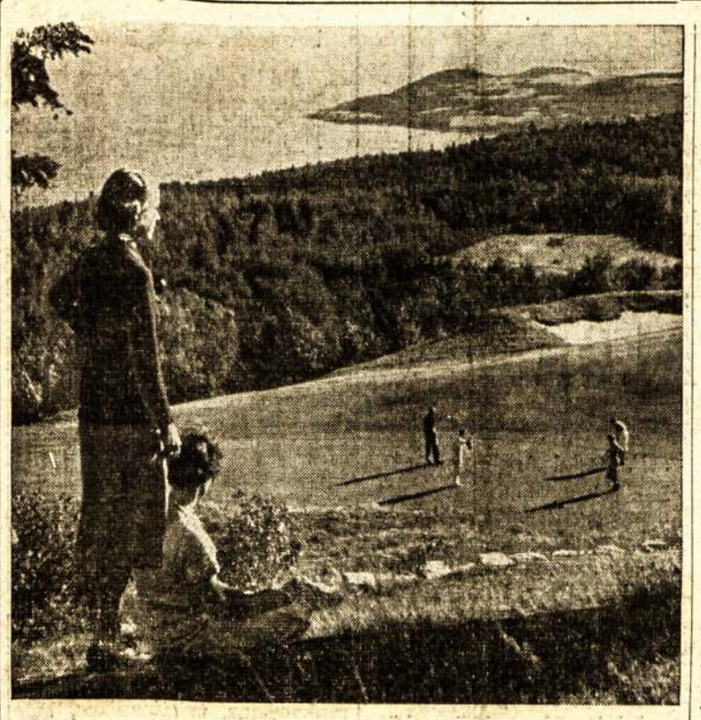

Kanadoj yra labai gražių vietų. Štai kad ir ši golfo vieta prie Murray įlankos, Quebeco provin cijoj. Visa nelaimė tik tame, kad kol kas tose gražiose vietose lankosi tik turtingieji, darbininkams tenka skursti miestuose.

Naziai Ragina Angliją Skubiai Išrišti Dancigo Klausimą

BERLYNAS, Birželio 22. — Nazių propagandos ministeris Goebelsas vakar naktį Olimpijados stadione į 120,000 nazių pareiškė, jog Britanija turi veikti, kad "Dancigo klausimas būtų skubiai išrištas."

"Mes žinome ko mes norime, ir mes norime to, ko mes norime," rėkė Goebelsas.

Goebelsui bekalbant stadione buvo uždegtas laužas, prie kurio kiekvienais metais naziai susirenka ir saulėgrįžio naktį pasiaukoja savo partijai. Laužui degant Goebelsas nurodė, kad tokie laužai dega visoj Vokietijoj. Paskui suriko, kad visas pasaulis turįs suprasti, "jog Centralinė Europa randasi Vokietijos interesų sferoj."

Nazių propagandos viršininkas, pataręs Anglijai skubiai išspręsti Dancigo klausimą, nurodė: "Jūs negalite 80 milijonų žmonių sulaikyti atkirstų nuo tautos dalies." Dancigas, stovįs taip vadinamo Lenkijos koridoriaus galvinyje po Tautų Lygos protekcija ir Lenkijos muitų sistema, esąs vokiečių miesta ir jis turi būt sugrąžintas reichui.

Goebelsui paturavodamas nazių užsienių reikalų ministerijos organas "Diplomatische Korrespondenz," vakar naktį grąsinančiai perspėjo vakarų jėgas, ypatingai Franciją, kad Vokietija ir Italija pagelbėsią atstatyti Ispaniją ir už tai gausią Ispanijoj politines ir ekonomines koncesijas.

JAPONAI ŽIAURIAI NUKANKINO 7 KINUS

TIETSIN, Kinija. — Japonai sučiupo septynis kinus, kurie slaptai nešė parduot maistą į Anglų koncesiją. Japonai užmovė tuščias blekines nuo karosino ant galvų tiem kinam ir sukluptdė juos. Tuo tarpu saulė baisiai kepino, ir kinai po kiek laiko pargriuvo negyvi nuo troškulio ir smagenų sukepimo.

BERLYNAS, Birželio 22. — Kadangi Anglija pareikalavo atšaukti Vokietijos konsulą iš Liverpoolio, kaip šnipų organizatorių, Hitleris pareikalavo, kad Anglija atšauktų ir Vienos.

Naujoji Formula Nepakankama, Sako Rusai

MASKVA, Birželio 22. — Atitinkamos Sovietų Sąjungos įstaigos paskelbė, kad vakar dviejų valandų derybos Anglijos-Francijos-Rusijos savitarpinės pagalbos sutarties klausimu, palyginus su ilgų derybų eiga, nepadarė jokio progreo.

Tasso, oficialės Sovietų Sąjungos žinių agentūros, komunikatas nurodė, kad Sovietų Sąjungos užsienių reikalų komisaras Viačeslavas Molotovas priėmė Britanijos ambasadorių William Seeds, Francijos ambasadorių Paul Emillie Naggiar ir Britanijos specialų pasiuntinį William Strang. Jie įteikę užsienių reikalų komisarui "naujus" Anglijos-Francijos pasiūlymus, kurie nepasaką nieko naujo, o tiktai pakartoją pirmesniuosius pasiūlymus.

Principinė kliūtis yra ta, kad Sovietų Sąjunga reikalauja Pabaltijo valstybėms kaip savo kaimynams — Suomijai, Latvijai ir Estijai — pagalbos, jeigu jie bus užpulti. O vakar santarvininkai sakė, kad tokios pagalbos pažadėjimas būtų pavojingas Pabaltijo šalių neutralitetui.

Diplomatiniai tėmytojai sako, kad Anglijos-Francijos-Rusijos sutartin galimai bus įtraukta kooperacija ir Tolimųjų rytų klausimais, bet besiderančios šalys sako, kad Tolimųjų rytų klausimai į diskusijas neįtraukti.

Francija Baigia Susitarti Su Turkija

PARYŽIUS, Birželio 22. — Havaso pranešimu, Francija pasirašysianti Ankaroje su Turkija dvi sutartis, kurių viena perleis Turkijai Aleksandretos Sanjaką, o kita suriš abi šalis savitarpinės pagalbos paktu. Manoma, kad sutartys bus pasirašytos šios savaitės pabaigoje.

Turkija atgavus Aleksandretą, dabar žinomą kaipo Haity respubliką, atsisakys nuo teritorinių siekių Francijos mandate Syrijoj.

Abi šalys, pasirašydamos visapusišką tarpusavinės pagalbos sutartį, pasižada bendrai veikti prieš bile kokią Balkanuose ir rytų Viduržemio baseine pasireiškusią agresiją.

Ottawoj Yra Manoma, Kad Kanada Susilauks Daug Naujo Kapitalo

KINAI NUKOVĖ 5,000 JAPONŲ SHANSI PROVINC.

Shansi provincijoj, Kinijoj per tris dienas įvairiose kautynėse užmušė 5 tūkstančius japonų ir sužeidė kelis kartus daugiau. Ypač daug žalos japonams padaro kinai partizanai, kurie be atlaidos atakuoja priešus.

Anglija Mini Tiktai Europos Klausimus

LONDONAS, Birželio 22. — Nežiūrint iškilusių su Japonija sunkumų, Anglijos dabartinė valdžia nori, kad daroma Anglijos-Francijos-Sovietų Sąjungos savitarpinės pagalbos sutartis rybotųsi tiktai Europos rubežiais.

Tokią pažiūrą išreiškė Richardas Butleris, užsienių reikalų ministerijos posekretorius ir ministeris pirmininkas Čemberlenas, vakar atsakydamas atstovų rūmų nariams, klausiantiems apie situaciją Tolimuose rytuose ir Maskvoje einančias derybas.

Nekurie atstovų rūmų nariai pasiūlė, kad Maskvos derybos padengtų ir Tolimuosius rytus, bet Čemberleno šalininkai tą pasiūlymą atmetė ir pageidavo, kad derybos eitų tiktai Europos klausimais. Čemberlenas atmetė ir kitą pasiūlymą, siūlantį pirm pasirašymo sutarties padaryti Anglijos ir Sovietų Sąjungos generalinių štabų pasikalbėjimą, taip pat pašalino galimumus vieno ministerio Maskvon pasiuntimui.

Čemberlenas neatsakė kas sulaiko derybas, o tiktai pažymėjo, kad jos tęsiasi ir viskas. Užsienių reikalų kanceliarija teisinosi, kad negavusi iš Maskvos pranešimo apie tenai besitęsiančias Anglijos-Francijos-Sovietų Sąjungos derybas.

Nežiūrint torių valdžios pastatytų skerspainių, oficialiniai sluoksniai tiki, kad Anglijos-Francijos-Sovietų Sąjungos susitarimas bus atsiekas šios savaitės pabaigoj.

OTTAWA, Birželio 22. — Valdiški rateliai turį informacijų, rodančių, jog neramumų pilno seno pasaulio žmonės savo kapitalą pradės perkelti į Kanados industriją.

Esą daug pabėgėlių ir gana turtingų. Su savim jie atsivešią nemažai ir kapitalo, kurį paskui įdėsią į Kanados industriją.

Prie to, daugelis Europos finansierių taipgi maną, jog Kanada šiuo tarpu yra geriausia šalis del investmentų. Pirma, tai kad Kanada yra dar nauja šalis ir labai turtinga visokiais resursais. Kita, kol kas nuošaliau nuo dabartinių Europos neramumų. Apie savo kapitalo perkelimą į Kanadą maną daugelis ir Anglijos industrialistų.

Kanados valdžios rateliai kalbą apie atidarymą durų del naujų imigrantų ir industrijų. Jau dabar valdžia svarstanti Batos propoziciją statyti čeverykų fabriką prie Trentono. Šis projektas kalba apie $2,000,000 investmentų. Visa kliūtis esanti ta, kad Bata reikalaująs įsileisti 250 čekų čeverykų ekspertų, pabėgusių nuo Hitlerio režimo. Šis fabrikas duotų 2,500 darbininkų darbo.

Jeigu Bata prirodys, kad naujas čeverykų fabrikas nepakenks jau esamiems čeverykų fabrikams, veikiausiai bus prieita prie susitarimo. Bata tvirtina, kad jis tiems čeverykams rinką rastų užsienyje.

Naziai Rengiasi "Be Trukšmo" Prijungti Dancigą Vokietijai

BERLYNAS. — Šios savaitės gale naziai Dancige pakartos savo karinės "kultūros" demonstracijas už Dancigo prijungimą prie Vokietijos. Į šias demonstracijas atvyks Vokietijos karo laivyno atstovai — oficieriai ir orkestras nazių karinio laivyno. Pats Dancigo senato prezidentas Art. Greiser yra leitenantas Vokietijos karo laivyne.

Pagal Vokietijos sutartį su Lenkija del Dancigo, jokia šalis negali atsiųsti savo kariškių į Dancigą be Lenkijos sutikimo, ir Lenkija buvo pripažinta Dancigo vadove kas liečia užsieninę jo politiką; bet naziai visai nepaiso tos sutarties.

Hitlerininkai džiaugiasi, kad Japonija blokaduoja Anglų koncesiją Tientsine, Kinijoj; ir naziai klausia: ką dabar Anglija gins, ar anglus Tientsino koncesijoj, ar Dancigą nuo Vokietijos?

Bendrai pasakius, naziai tikisi laipsniškais žingsniais "nejučiomis" prijungti Dancigą prie Vokietijos.

FAŠISTAMS ATIDUODA BASKŲ VALDŽIOS IŽDĄ

LA ROCHELLE, Francija, Birželio 22. — Čionaitinis Francijos civilinis teismas priteisė atiduoti Bilbao apylinkės bankams 9,000 dėžių valiutos, kurią Francijon atgabeno Baskijos valdžia 1937 metais, prieš pat fašistų įsiveržimą į Baskijos sostinę, Bilbao miestą.

Sovietų Sąjungos visuomenės žiedai — vaikučiai kaitinasi ant s aulės, slaugių priežiūroj. Tai vi enintėlė šalis pasauly, kur vaikučiai turi tokias geras sąlygas augti, stiprėti ir mokintis.

Liaudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS. IŠEINA DU KARTU Į SĄVAITĘ.

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoj Britanijoj metams $3.00; pusei metų $1.50. Visur kitur metams $3.50; pusei metų $1.75. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perlaidas (Money Orders) išrašykite Liaudies Balso vardu:

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C, Box 1013. Toronto 3, Ontario, Canada.

Asmeniškai kreipkitės 6 Denison Ave.

Graži Rochesteriečių ir Torontiečių Parama Liaudies Balsui

Iš rochesteriečių per d.d. R. Barauską ir J. Stančiką gavome $100.00 del Liaudies Balso. Tai pelnas Rochesterio LLD 50 kuopos suruošto Liaudies Balso naudai parengimo, kuriam programą pildė pasižymėjęs Toronto progresyvių lietuvių Bangos choras.

Šia proga tenka tarti keletą žodžių apie Bangos chorą ir Rochesterio lietuvius. Apie parengimo pasekmingumą jau buvo plačiai rašyta ir mes džiaugiamės torontiečių menininkų gabumais, tuo labiau, kad tie gabumai yra pašvęsti visuomenės kultūriniams darbams. Mūsų menininkų pasisekimas Rochesteryje yra faktu ryškiai rodančiu jų jėgų didumą ir prasilavinimą. Toronto menininkai turi galingas jėgas. Mes linkime tas jėgas visados naudoti žmonijos labui.

Kad padarius parengimą taip pasekmingą iš finansinio atžvilgio, rochesteriečiai įdėjo daug energijos ir darbo. Veikė ne kuris nors vienas asmuo, bet gan didelis ir gražus burys progresyvių lietuvių, o jiems pagelbėjo lietuviai biznieriai. Bet didžioji darbo atsakomybė daugiausiai teko draugui R. Barauskui, nuolatiniam Liaudies Balso atstovui ir bendradarbiui Rochesteryje. Už tas jo ir visų kitų draugų ir draugių pastangas tariame širdingą ačiū.

Rochesteriečiai, kaip ne viena kuri kita Amerikos lietuvių kolonija, daugiausiai prisideda prie Liaudies Balso palaikymo. Jie pukiai įvertino Liaudies Balso svarbą Kanados lietuvių gyvenime ir savo pastangomis rodo pavyzdį visiems, kaip reikia darbuotis del progresyviško laikraščio. Dabar suteiktoji piniginė parama yra ne tik vienam Liaudies Balsui, bet ir visiems Kanados lietuviams palengvinimas išlaikyti šį Kanados lietuvių vienintelį laikraštį.

Šais metais amerikiečiai didele pinigine parama prisidėjo, bet mes Kanados lietuviai neturime tikėtis visados iš jų susilaukti tokios tvirtos paramos. Mūsų užduotis turi būti, kad Kanados lietuviai vieni privalome išlaikyti Liaudies Balsą be brolių amerikiečių paramos.

Šis gražus rochesteriečių pasidarbavimas ir Bangos choro pasiaukavimas lieka visiems pavyzdžiu. Bangos chorui kelionė į Rochesterį gan brangiai kainavo, bet jie išlaidas padengė patys bei iš choro iždo.

Reiškiame širdingą padėką tiek rochesteriečiams, tiek Bangos choro nariams.

Kalta Ne Demokratinė Forma, O Nedemokratiški Elementai

Kadangi federalių rinkimų kampanija jau prasidėjo, rinkiminė agitacija taipgi prasidėjo. Ypatingai aktyviai veikti pradėjo Lyderšip Lygos agitatoriai. Spaudoj ir susirinkimuose jie stengiasi įrodyti, kad visi blogumai Kanadoj paeina iš to, kad yra perdaug valdžių, kurios negali susitarti, taipgi, kad daugelio valdžių išlaikymas žmonėms labai daug kainuoja. Jie agituoja už tai, kad žmonės balsuotų už tokius kandidatus, kurie stovėtų už sumažinimą valdžių skaičiaus, panaikinant miestų valdybas, provincinius seimelius, arba žymiai susiaurinant, visą galią atiduodant į siaurų komitetų rankas, kurie stovėtų už suteikimą neribotų teisių kabinetui tvarkyti Kanados reikalus. Dabartinė santvarka, jų manymu, yra tikra anarchija. Daug pinigų suryjanti, o nieko neveikianti.

Nors padėtis Kanadoj negirtina, tačiau ją atakuoti reikia iš kito galo. Visi blogumai paeina ne iš to, kad Kanadoj yra prisilaikoma demokratinės santvarkos, kad miestai ir provincijos turi plačios savivaldos teises, bet iš to, kad iki šiol Kanados žmonės nesugebėjo pasinaudoti savo teisėmis ir pastatyti prie valdžios vairo tinkamus žmones, darbo žmonių reikalų gynėjus. Todel dabar, norint tuos blogumus prašalinti, reikia ne savo teises siaurinti, ne demokratines teises naikinti, o imtis už darbo ir žiūrėti, kad prie valdžios vairo būtų pastatyti tokie žmonės, kuriems rūpėtų darbo žmonių reikalai, demokratija ir taika.

Teisybė, kad dabartinės valdžios politika nekokia. Dabartinė valdžia perdaug nusileidžia reakcionieriams vidaus politikoje. Ji leido Duplesio įstatymui įsigalėti. Dabar Kvebeko provincijoj Duplesio spynos įstatymas naudojamas naikinimui demokratinių liaudies teisių. King valdžia nusileido reakcionierių reikalavimams ir sutiko panaikinti Albertos provincijos valdžios įstatymus, žadančus nekuriuos pagerinimus del liaudies. Ji nusileido reakcionieriams konstitucijos keitimo reikalu. Ji nieko nedaro nugalėjimui opozicijos švento Lauryno upės projektui. Užsienio politika taipgi seka Čemberleno politiką. Visas pasaulis žino, kad Vokietijos, Italijos ir Japonijos agresoriai planuoja agresiją prieš taikos norinčias tautas, tačiau Kanada parduoda jiems karišką medžiagą, taipgi labai daug importuoja jų prekių.

Bet ši padėtis nepasikeistų, jei laimėtų Lyderšip Lygos tipo žmonės. Jie dar daugiau pririštų Kanadą prie agresorių ašies. Jie Kanadą padarytų dar artimesne drauge. Jiems Kanados ir jos žmonių reikalai svetimi. Jų mintys sukasi apie kapitalą.

Daleiskime, kad reakcionieriams pavyktų demokratines teises apkarpyti, kaip jūs manote, ar tuomet prie valdžios vairo atsistotų kokie šventieji? Visai ne. Juk tuomet prie vairo atsistotų dar didesni kapitalo gynėjai. Dabar, darbo žmonėms turint teises statyti savo kandidatus ir už juos balsuoti, turčiai vistiek praveda savo kandidatus, o kuomet žmonės neturės teisių nei savo kandidatus statyti, nei už juos balsuoti, aišku, turčiams bus dar lengviau.

Tokių vietų, kur žmonės neturi teisių vietiniuos reikaluos, yra ir Kanadoj. Ir Kanadoj yra daug kompajininių miestų, kur visa valdžia yra kompanijos rankose. Žmonės neturi jokio balso. Jei kompanija ką daro del žmonių, tai gerai, o jei ne — tylėk, nes kompanijai įsakymo neduosi. Taip būtų ir su visais reikalais, jei reakcionieriams pavyktų atimti iš Kanados žmonių demokratines teises.

Padėtį galima pataisyti tik išrenkant daug daugiau tokių atstovų, kurie pirmoj vietoj statytų Kanados ir jos žmonių reikalus. Visoms pažangioms partijoms ir organizacijoms bendrai darbuojantis galima būtų išrinkti labai didelį skaičių liaudies gynėjų.

Ši santvarka, nežiūrint visų jos skylių, duoda žmonėms teises dirbti, kad išsirinkti tokius žmones, kokių jie pageidauja. Šiomis teisėmis besinaudojant Kanados žmonės gali išrinkti savo žmones į miestų valdybas, į provincinius seimelius, į federalį seimą ir į kitas įstaigas. Visa bėda tame, kad iki šiol to nepraktikavo. Dažnai visai nekreipė jokios atydos į tai, kas juos valdys. To rezultate į valdžią pateko tokie žmonės, kuriems daugiau apeina turčių reikalai, o ne liaudies reikalai .

Per šią rinkiminę kampaniją visų tikrų demokratų pareiga energingai darbuotis už tai, kad atremti tokių reakcionierių užsipuolimus ant demokratinės santvarkos, nežiūrint to, kad buržuazinės demokratijos santvarka turi didelių trūkumų. Per šią kampaniją reikia energingai darbuotis, kad būtų išrinkta jei ne dauguma, tai nors didelis pažangių atstovų skaičius, nes nuo to priklausys Kanados demokratijos likimas. Jei bus išrinkta ta pati klika, be didelės opozicijos, turime mintyje liaudišką opoziciją, o ne liberalų ar konservativų opoziciją, Kanados žmonių reikalai ir pati demokratija labai nukentės trumpoj ateityj. Matote, reakcionieriai turi ir pinigų ir kitų priemonių savo demogogijai skleisti. Jie įrodinės, kad ne netikę valdžių darbai atsakomingi, o demokratinė santvarka. Jie pirš nacionalę valdžią iš kelių asmenų. Tą visą propagandą teks atremti darbo žmonėms, kurie supranta, kad reakcionierių siūlymai yra labai pavojingi.

Prie progos galima pasakyti, kad šiuose rinkimuose nebus galima remti vienos kurios nors partijos kandidatus. Vienur gal bus reikalo remti Komunistų Partijos kandidatus, kitur CCF kandidatus, arba liberalų partijos kandidatus, jei jie bus bent kiek pažangesni. Gali pasitaikyti, kad reiks remti konservatyvą kandidatą, jei nebus pažangesnių, o liberališkas kandidatas bus reakcingesnis ir už konservatyvą. Tai labai painus dalykas. Bet kito išėjimo nėra. Vienos partijos prisilaikyti galima būtų tik tokiame atsitikime, jei ji būtų užtektinai stipri pastatyti savo kandidatus visose konstituencijose ir jos programa būtų daugumai priimtina. Dabar pažangių partijų jėgos neužtektinai didelės, kad pastatyti kandidatus visose konstituencijose. Kai kuriose konstituencijose Komunistų Partijos ar CCF kandidatų nebus. Aišku, tų konstituencijų žmonėms teks rinktis vieną iš geresnių senųjų partijų kandidatų. Be to, reikia pasakyti, kad šiuo laiku ir senose buržuazinėse partijose yra taip vadinamų sukilėlių. Robakas ir Krol yra du pavyzdžiai.

"Žiūrėk, Benito, rytoj būtinai išmok atmintinai sekančius keturius puslapius iš mano knygos Mein Kampf."

APŽVALGA

Vėją Sėja, Audrą Piauna

Birželio 19 dienos Laisvė editoriale "Vėją Sėjai, Audrą Piausi" apie Anglijos politiką rašo:

Tasai senovės žmonių posakis labai tinka Anglijai ryšium su dabartiniais įvykiais Chinijoj.

Japonijos imperialistai pradėjo blokaduoti Anglijos koncesijas Chinijoj. Jie mano tuomi priversią Angliją "pasitraukti toliau" nuo Chinijos, kovojančios už savo laisvę, kovojančios prieš įsiveržėlius japonus."

Šiuos žodžius rašant, žinios skelbia, kad Tientsine užblokaduoti anglai savo koncesijoj badauja. Žmones, kurie bando jiems prinešti maisto, ginkluoti japonai šaudo.

Kaip tas viskas užsibaigs, liekasi palaukti ir pamatyti. Tiek žinoma: anglai pasiuntę "stiprią notą" Japonijai. Bet pastaroji nemano, kad Anglija galėtų paremti tąją notą ginkluota jėga. O nota be jėgos šiandien mažai tereiškia. Japonija žino, kad Anglija šiandien turi "pilnas rankas dalykų" Europoj, kur bile minutą Vokietijos naziai gali užpulti Lenkiją bei kurią kitą šalį, kuriai Anglija pažadėjo padėti apginti savo nepriklausomybę. Kitais žodžiais, Japonijos ponai žino, kad Europoje bile kada gali kilti ginkluotas konfliktas, į kurį Anglija galėtų būti įvelta. Tuo pasiremdami, Japonijos ponai ir kerta smūgį Anglijos interesams Azijoj.

Jei Anglijos valdžia nebūtų buvusi akla; jei jai būtų rūpėjus kova už pasaulinę taiką, tai ji, žinoma, būtų galėjusi Japonijos imperialistus (ir Vokietijos nazius) suvaldyti senai ir šiandien padėtis būtų visiškai skirtinga.

Jei Anglija būtų stovėjusi teisingam kelyj, tai Japonija niekad nebūtų ėmusi Mandžūrijos. O jeigu taip, tai ji nebūtų taip įsistiprinusi Chinijoj. Bet Anglija tiksliai leido Tokio ponams tatai daryti. Ji manė, kad Japonija per Mandžiūriją puls Sovietus ir juos bent dalinai pažeis.

Jei Anglija būtų stovėjusi už taiką, žinoma, nebūtų ir Municho išdavystės, o jei nebūtų Municho išdavystės, jei Ispanijos respublika būtų gyvavusi, Čekoslovakija būtų nepriklausoma, tai ir fašistiniai kraštai Europoj būtų buvę kur kas silpnesni.

Bet ir čia Anglijos ponai manė suvaidinsią tokią rolę, kuri išgelbės Angliją ir Franciją ir sunaikins Sovietų žemę. Jie manė, kad išduodami naziams Čekoslovakiją, jie paakstins Hitlerį pulti Sovietų Sąjungą.

Bet jie apsiriko: Hitleris, užuot eiti į rytus (jis ten eiti bijosi Sovietų Sąjungos), jis ruošiasi užnerti virvę Anglijai ir Francijai.

Vadinasi, Anglijos konservatoriai, kasdami Sovietams duobę, patys jon pradeda pulti. Arba: jie sėjo vėją, o dabar tenka audrą piauti.

Po tų visų išdavysčių ir fašistiniams kraštams nusileidimų, dabar tie patys Anglijos konservatoriai keliaklupsčiauja prieš Sovietų Sąjungą, prašydami, kad ji eitų jiems talkon!

Tikra tragedija, ar ne? Bet ir dabar Anglijos politikieriai gudravoja. Jie nori gauti Sovietų pagalbą sulaikymui Hitlerio ten, kur daugiausia liečia Anglijos interesus, bet tuo pačiu laiku stengiasi palikti spragą Hitlerio žygiavimui linkui Sovietų Sąjungos, atsisakydami nuo garantijos Pabaltijo valstybėms.

SMŪGIS MENDELIO PAVELDĖJIMO TEORIJAI

MASKVA. — Žymiausi Sovietų mokslininkai reikalauja, kad valdžia iššluotų iš mokyklų rankvedžius, tvirtinančius, būk vaikai negalį būt skirtingi, negu tėvas-motina ar senoliai. Tie mokslininkai atranda, kad Mendelio teorija yra tik žalinga pasaka.

Drauge, ar jau atsinaujinai pasibaigusią prenumeratą?

ŠYPSENOS

Mokytojas: — Jonuk, pasakyk man, kas yra kanibalas?

Jonukas: — Nežinau, mokytojau.

Mokytojas: — Jeigu tu suvalgytum savo tėvą ir motiną, kuom tu tada būtum?

Jonukas: — Našlaičiu.

—o—

— Atrodo, kad tavo tėvas neprigirdi.

— Ir dar kaip. Vakar visą pusvalandį poteriavo atsiklaupęs ant katės uodegos.

—o—

Viena Londono gyventoja surengė puotą, į kurią užkvietė keletą svečių, kurie del puotos pajvairinimo buvo užprašyti ką nors atsinešti.

Anglas atsinešė butelį degtinės, airis pakelį sausainių, o škotas atsivedė savo brolį.

—o—

Vieno Toronto priemiesčio ūkininkas paprašė savo žmoną kokio nors žipono baidyklei aprengti.

— Galima imti sūnaus, kuriuomi jis vilkėjo pereitais metais būdamas universitete, — atsakė jam žmona.

— Taip, bet aš noriu žipono varnoms baidyti, o ne juokinti, — nusiskundė ūkininkas.

—o—

Kostiumeris: — Aš atvykau pirkti automobilio, kurį vakar apžiūrėjau.

Pardavėjas: — Labai gerai. Kokia ypatybė privertė jus pasirinkti šitą automobilį?

Kostiumieris: — Mano žmona.

A. Vitkauskas

Tu Sakai

Tu sakai, kad tau vis žiema, —
Kad pavasario niekad nematai.
O mane kutena saulės šypsena,
Nes mano širdy, pavasarių šimtai.

Tu raudi, kad apiplyšęs,—
Ir šiandien valgęs per mažai.
O man jis sukūrė plieninius sparnus,
Nes tokių juk — šimtų šimtai.

Tu sakai, kad skurdas žiaurus —
Pagimdė silpnumą tavy.
Oman jis sukūrė plieninius sparnus,
Ir šėlstančią jėgą many.

Tu sakai, kad pasaulis baugus —
Ištroškęs žudynių — mirties.
Tuomet gi ir man pasidaro graudu,
Kad pranyksi dėl to tik, kad netekai vilties.

(Mūsų Jaunimas)

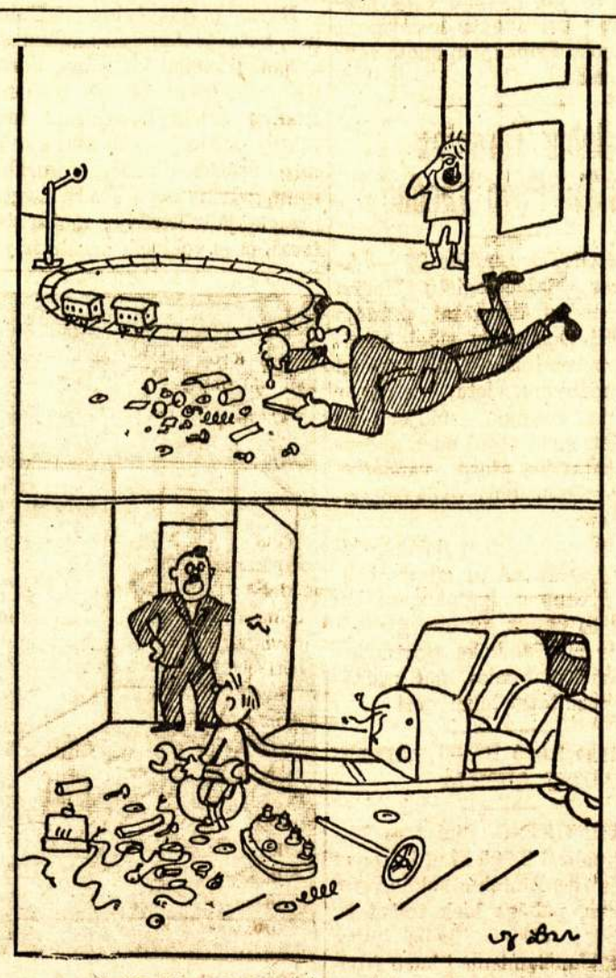

"Puikus" vaiko atsilyginimas tėvui.

PASTABOS

Nekurie Kanados lietuviai Lietuvos klausimu labai klaidžioja. Kalbose ir rezoliucijose sako, kad reikia remti visus gerus Lietuvos žygius del savo nepriklausomybės gynimo, bet tuo pačiu laiku stoja prieš ginklų fondą. Lyg ginklų įsigyjimas būtų blogas žygis. Juk ginkluojasi ir Anglija ir kitos šalys, ne vien Lietuva.

Kaipgi Lietuva gins savo nepriklausomybę, jei ji neturės kuo gintis? Į ką dabar būtų panašu, jei Lietuvos žmonės, reikalaudami iš valdžios nedaryti priešams nusileidimų, tuo pačiu laiku atsisakytų paremti ginklavimąsi?

* * * *

Teisybė, kad Lietuvos vyriausybė demokratijos dar neatsteigė. Bet kas liečia gynimąsi nuo agresoriaus, dalykas sukasi ne apie demokratiją, o apie tai, ar Lietuvos žmonės ir vyriausybė nusistatę gintis, nors, žinoma, svarbu ir demokratiją atsteigti.

Gi tas faktas, kad Lietuva nepaiso Hitlerio priešinimosi Lietuvos ginklavimuisi, rodo, jog Lietuva pasiryžus gintis, kiek jos jėgos leidžia.

* * * *

Kas Lietuvoj stovi už ginklavimąsi ir kas prieš? Už ginklavimąsi stovi veik visi žmonės. Už ginklų fondą pasisakė ir Komunistų Partija.

Daugumas Lietuvos žmonių sako, kad kuomet mes būsime geriau ginkluoti ir daugiau pasiryžę, tuomet ir talką greičiau gausime.

Prieš ginklavimąsi kalba hitlerininkai ir voldemarininkai. Jie skleidžia gandus, kad Lietuva neatsilaikys, kad neverta nei ginkluotis.

* * *

Kiekvienas lietuvis, nežiūrint kokių pažiūrų jis būtų, turi stovėti už Lietuvos nepriklausomybės gynimą, nežiūrint kokia valdžia būtų priešakyje. Jeigu valdžia negera, nepatinka, reikia stengtis tą negerumą pataisyti, bet ne taip, kaip nekurie Kanados lietuviai perstato: jei nepaliuosuosit politinių kalinių, nesugrąžinsite demokratijos, mes neremsime ginklavimosi, kitaip sakant. krašto gynimosi.

Tokių sąlygų statymas duoda suprasti, kad eina kalba ne apie Lietuvos gynimą, ne apie Lietuvos žmonių laisvės gynimą, o apie valdžios gynimą. Jei ji nedemokratinė, lai ją griebia vilkai. Tai klaida. Nežiūrint to, kad valdžia ir nedemokratiška, dauguma gyventojų yra demokratiški. Netekimas priklausomybės jiems grumoja dar didesniu pavojum.

* * * *

Kinija yra labai geras visiems pavyzdis. Tenai Čiangkaišeko valdžia per kelis metus vedė baisų karą prieš sovietinius distriktus. Bet kuomet iškilo pavojus visai šaliai, Kinijos sovietai nepasakė, kad mes su ta valdžia nebendradarbiausime. Priešingai, stojo iš vieno. Net savo armiją perdavė Čiangkaišeko valdžios žinion.

Bet tas nereiškia, kad Kinijos komunistai ir jų simpatikai atsižadėjo nuo visų savo principų. Visai ne. Juos tik atidėjo. Nes dabar vyriausia užduotis apginti šalį nuo išlaukinių priešų.

* * * *

Lietuvoje šiuo tarpu dar taip nėra. Kol kas Lietuva dar nekariauja. Bet jokiu būdu negalima sakyti, kad Lietuvai pavojaus nėra. Jis labai didelis. Už tai Lietuvos liaudis ir stoja į energingą darbą, kad sustiprinti apsigynimo priemones, nežiūrit to, kad valdžios palitika ne visais klausimais gera.

Tiesa, kad iškyla klausimas, ar Lietuva apsigins. Bet pasakyti, kad Lietuva neapsigins, tai taip kaip parašyti jai mirties dekretą. Lietuvos liaudis taip nemano. Ji pasiryžus gintis iki paskutinio vyro.

J. Yla

Mokslas, Technika ir Įvairenybės

MAGNETINĖS AUDROS

Žemės magnetizmas gana dažnai pergyvena labai smarkius sutrenkimus, kurie vadinami "magnetinėmis audromis." Tokios "audros" kliudo veikti kompasui ir kitiems magnetiniams instrumentams, bet kartais jos paliečia ir elektros srovės linijas. Pav., nesenai Norvegijos šiaurėje del tokios "audros" perdegė kamščiai ir sugedo elektra. Tat kliudo žymiai ir radiojfonų veikimą. Todel pažvelgsime į šį įdomų kosminį reiškinį.

Jau iš senų laikų žinomos žemės magnetinės ypatybės, kurios įmagnetintą plieno adatą pasuka šiaurės ir pietų kryptimi. Kompasą išrado daugelis tautų nepriklausomai viena nuo kitos, jų tarpe ir kiniečiai. Kad išaiškintų nepaprastą komposo padėtį, seniau buvo manoma, kad abiejuose žemės ašigaliuose esą dideli magneto kalnai. Vėliau pasirodė, kad abu žemės magnetiniai poliai nesutampa su geografiniais poliais, o eina truputį į šalį. Palengva, jau prieš 300 metų, susidarė pažiūra, kad žemės rutulys pats yra milžiniškas magnetas, turįs du polius.

Ne visur žemėje kompasas rodo teisingai. Daugelyje vietų pastebimos taip vadinamos magnetinės anomalijos, kur kompaso adata pasisuka čia į vieną, čia į kitą pusę nuo teisingos padėties. Paprastai magnetinės anomalijos pastebimos ten, kur netoli žemės paviršiaus yra daug granito ir kitko. Taip, pav., yra visoje Skandinavijoje ir net Baltijos srityje. Baltijos jūra yra nepaprastai gausi šitokiom magnetinėm anomalijom, kas sudaro didelius sunkumus laivininkystei. Visų didžiausia magnetinė anomalija pasaulyje pastebėta Rusijoje, prie Kursko. Darant žemės urbimą, pavyko surasti tos anomalijos priežastį — dvi požeminių kalnų eiles, maždaug 250 kilometrų ilgumo, o tuose kalnuose yra labai daug grynos magnetinės geležies rūdos. Dabar magnetinės anomalijos labai dažnai panaudojamos rūdai ir metalams žemės gilumoje surasti.

Greta tokių pastovių anomalijų, žemės magnetiniame lauke pastebimi ir perijodiniai svyravimai. Yra žinomi įvairūs šių svyravimų perijodai, pradedant viena para ir baigiant keliais metais. Staigius pakeitimus žemės magnetiniame lauke vadina magnetiniais trukdymais, o didelius trukdymus — magnetinėm audrom.

Kadangi magnetiniai kliudymai ir "audros" žemės paviršiuje visuomet įvyksta vienu ir tuo pačiu metu visose žemės vietose, tai mokslininkai greit surado, kad to viso priežasčių reikia ieškoti kažkur kitur už žemės, pasaulio erdvėje. Mūsų šimtmečio pradžioje buvo nustatyta, kad magnetinių trukdymų priežastis yra saulė. Saulė yra labai galingai įmagnetizuota. Senąją pažiūrą, kad labai karšti kūnai negali būti įmagnetinti, teko atmesti.

Saulės magnetizmas jos paviršiuje yra 50 milijonų kartų stiprenis už žemės magnetizmą. Neabejojama, kad tas magnetizmas daro įtaką visoms saulės sistemos planetoms, taigi ir mūsų žemei. Saulė be pertraukos spinduliuoja iš savęs iš kiekvieno savo paviršiaus taško elektrinius spinduliavimus. Staigios permainos ir trukdymai šių spinduliavimų metu, tuoj pat daro įtaką ir žemės magnetiniam laukui.

Saulė, kaip žinome, yra milžiniškas degančios dujinės medžiagos su labai aukšta temperatūra rutulys. Ji apsisuka apie savo ašį per 27 dienas. Taigi, saulės para yra lygi 27 žemės paroms.

Jei saulės įkaitęs paviršius būtų ramus, tai ir jos elektriniai spinduliavimai visuomet būtų vienodi. Bet saulėje be pertraukos vyksta nepaprastai galingas veiksmas. Daugelyje jos vietų paviršiuje iššauna į viršų tūkstančių kilometrų aukštumo ugniniai stulpai, taip vadinami protuberancai. Tai yra labai galingos įkaitusios dujų masės, kurios tarytum sproginėja ir tokiu būdu trukdo vienodą spinduliavimą. Truputį atvėsusios medžiagos masės, krisdamos atgal į saulės paviršių, sudaro taip vadinamas saulės dėmes.

Medžiagos staigus judėjimas saulėje susijęs su dideliais energijos judėjimais. Didelių eksplozijų vietose saulės fotosfera išleidžia iš savęs ir labai galingus elektrinius išspinduliavimus. Jei tie išspinduliavimai nukreipti žemės linkui, tai jie tuoj žemėje ir pajaučiami, sukeliant magnetines audras, šiaurės pašvaistes ir kitus nepaprastus reiškinius. Taip saulės dėmės veikia mūsų planetos gyvenimą.

Kartais saulės paviršiuje dėmių beveik visai nesimato; kartais jų yra labai daug ir jos labai didelės. Kartais didesnės dėmės pralenkia savo dydžiu mūsų žemės paviršių. Tas įrodo, kad saulės dėmės pasikartoja maždaug 11-kos metų perijodu. Maksimaliniu laiku tos dėmės saulės paviršiuje pasirodo ištisom grupėm, ir tuo metu visų stipriausiai iš saulės radijuoja elektronai. Bet minimumo laiku dėmės pradingsta arba beveik pradingsta.

Artimiausias saulės dėmių maksimumas įvyksta šiais, 1939 metais, todel dėmių skaičius saulės paviršiuje vis didėja. Ypatingai didelės dėmių grupės buvo pastebimos 1937 m. spalių ir gruodžio mėnesiais. Tada daugelį dėmių buvo galima matyti nešarvuota akimi (pro apsmilkytą stiklą).

Kadangi jau senai sakoma, kad saulės dėmės veikia ir žmonių dvasinį gyvenimą, tai manoma, kad 1939 metai žmonijai būsią didelio sukrėtimo metai.

Stiprus elektronų plūdimas, sutitikdamas su žemės magnetiniu lauku, žemės atmosferoje, maždaug 100 km. aukštumoje, sudaro spalvotas liepsnas, taip vadinamas šiaurės pašvaistes. Daugelis ir Lietuvoje tas pašvaistes yra matę.

Kartais tie elektronų debesys, pasiekdami žemę, žemės paviršiuje sudaro labai stiprią indukcinės elektros srovę, kuri pasiekia net vieno milijono amperų stiprumą.

Daug yra rašyta ir kalbėta apie tai, kaip saulės spinduliavimai ir jo pagamintos magnetinės audros paveikia žemę. Neabejojama, kad yra tam tikras sąryšys tarp saulės spinduliavimų ir laiko apystovų žemėje. Į tai rodo jau mūsų minėtas vienuolikos metų perijodas. Bet ši įtaka kol kas dar nėra tikrai ištirta, tai ją kai kas ir užginčyja.

Dar neaiškesnis dalykas yra klausimas apie saulės spinduliavimo įtaką žmogaus sveikatai, savijautai ir nuotaikai. Ir šiuo atveju nieko tikra negalima pasakyti. Jei teoretiškai tokios saulės įtakos žmogaus organizmui ir ypatingai jo nervų sistemai negalima užginčyti, tai vis delto reikia pasakyti, kad mes apie tai dar neturime jokių įrodymų. Žemės magnetiniai reiškiniai nesučiumpami žmogaus mintimi, lygiai kaip mes negalime savo mintimi sučiupti elektrinių bangų, kurias radijuoja radijo siųstuvai.

Kaip visų motina, saulė žaidžia su mūsų gyvybe — mes dar nežinom, bet jau galime nujausti, kokia didelė jos reikšmė kosmoso gyvenime.

(L. Žinios)

Iš viršaus žiūrint ne kažin kas, bet šio paveikslo vertė $106,000. Tai A. Walteauso kurinys "The Indifferent." Paskutiniu laiku kažkas jį pavogė iš Louvre, Paryžiuje.

Tikėsit, ar ne, bet šios merginos drabužiai buvo padaryti iš karvės pieno, Italijoj. Sunaudota 63 kvortos pieno.

Kas turi pinigų, tai kreiva nosis yra maža bėda. Štai Mrs. Ann Popelsky, iš Bronx, N. Y., savo nosį pagelba chirurgų ištiesino ir niekas negali rasti jokių žymių. Ji nėra pirmoji. Mokslas gali labai daug.

Eskimus Pakeisianti Nauja Arktiška Rasė

Naziai sukūrė teoriją, kad tiktai kraujo grynumas gali išlaikyti tautą gyvą, Richardas Finnie, arktiškų sričių tyrinėtojas, nesenai sugrįžęs iš Kanados šiaurės faktais nurodė, kad tiktai baltosios rasės kraujo įmaišymas į eskimų kraują galėsiąs išsaugoti eskimų rasę nuo išnykimo.

Penkis kartus lankęsis rytinėje Arktiko srityje Finnie tvirtina, kad grynieji eskimai taip greitai išnyksią, kaip greitai nyksta jų aprėdalai ir papročiai. Dabartiniai eskimai būsią tuojau pakeisti naujosios arktiškos rasės, sutvertos baltųjų ir eskimų.

Vienas kelias eskimų išgelbėjimui, tai — hybridizacija (veislių sumaišymas), sako Finnie. Įleidus baltųjų kraujo į eskimus, juose atsirastų atsparumas prieš baltųjų ligas ir išliktų gyva jų padermė. Sakoma, kad rytinio Arktiko srityse gyvenančių eskimų 75 nuošimčiai turį truputį baltųjų kraujo, bet tai tiktai spėjimas. Jų padermė galinti išgyventi, tačiau tam būtinai reikią kraujo sumaišymo. Eskimų kraujui, papročiams, aprėdalams ir kultūrai yra lemta žūti, bet jų vietą turį užimti hybridai — naujos veislės žmonės, pajėgianti pergyventi arktiškas sąlygas ir ten besiskverbiančius civilizacijos vaisius — baltųjų ligas.

Šiaurės klimatą pajėgią pergyventi žmonės būtinai reikalingi, nežiūrint kas jie būtų ar gryni eskimai ar hybridai. Mat šiaurės srityse jau dabar veikia vertingų mineralų kasyklos ir vis daugiau iškyla šiaurės ekonominė reikšmė, tad ten esantieji žmonės irgi reikalingi.

Savo reikalus veskite per tuos biznierius, kurie skelbiasi LIAUDIES BALSE.

NIKOLAI OSTROVSKY — Iš Rusų Kalbos Vertė **PETRAS**

KAIP UŽSIGRŪDĖ PLIENAS

ROMANAS

(Tąsa)

Tu kariavai už valdžią? Tad dabar imk ją. Rytoj pat paimk miesto sovietą ir pradėk darbą.

Dabar apie save. Pas mus vystosi kas tai nemalonaus. Aš pradėjau dažnai būai ligoninėse, mane jau du syk piaustė, pralieta nemažai kraujo, prarasta nemažai jėgų, ir niekas man dar iki šiolei neatsakė, kada tam bus galas.

Aš atsitraukiau nuo darbo, susirasdamas "ligonio" profesiją, pernešiau daug kančių, ir to viso rezultate — praradau judėsį dešiniosios kojos kelio, gavau keletą susiuvimų ant kūno ir ant galo paskutinis gydytojų atidengimas: septyni metai tam atgal gautas smūgis į stuburkaulį, o dabar man sako, kad tas smūgis gali brangiai kainuoti. Aš gatavas pernešti viską, kad tik sugrįžti prie senos padėties.

Del manęs gyvenime nėra nieko baisesnio, kaip kad išeiti iš rikiuotės. Apie tai negaliu net pagalvoti. Štai delko esu pasiruošęs prie visko, bet geriaus nesidaro, o debesys vis daugiau niaukiasi. Dabar gavau bilietą į "Mainako" sanatoriją Evpoterijoj. Rytoj išvažiuoęu. Nenusimink, Artiomai, mane juk sunku palaidoti. Gyvybės pas mane pilnai užtenka del trijų. Mes dar padirbėsim, broliuk. Saugok sveikatą, negriebk po dešimtį pūdų iš sykio. Partijai paskiau brangiai kainuoja remontas. Laikas mums duoda patyrimus, mokslą, o viskas tas ne delto, kad svečiuotis po ligonines. Spaudžiu tavo ranką.

Povilas Korčaginas.

Tuo laiku, kada Artiomas, trukčiodamas savo tankiais antakiais, skaitė brolio laišką, Povilas ligoninėje atsisveikino su Bažanova. Paduodama jam ranką ji paklausė:

—Rytoj išvažiuojate į Krymą. Kur jūs praleisite šią dieną?

Korčaginas atsakė:

—Tuojau ateis draugė Rodkina. Šią dieną ir naktį praleisiu jos šeimynoj, o rytmetyje ji mane palydės į stotį.

Bažanova pažinojo Dorą, kuri dažnai atvažiuodavo pas Povilą.

—Atsiminkite, drauge Korčaginai, jog mes kalbėjomės apie tai, kad jūs prieš išvažiavimą susitiktumėt su mano tėvu. Aš jam smulkmeniškai išpasakojau apie jūsų sveikatos padėtį. Man norisi, kad jis jus apžiūrėtų. Tą galima padaryti šiandieną vakare.

Korčaginas sutiko.

Tą patį vakarą Irina Vasilievna įvedė Povilą į savo tėvo didelį kabinetą.

Garsus chirurgas dalyvaujant dukteriai apžiūrėjo Korčaginą. Irina atvežė iš klinikos rentgeno paveikslus ir visus analizus. Povilas negalėjo nepastebėti staigaus išbalimo Irinos veido po vienos tėvo replikos, pasakytos lotiniškai. Korčaginas žiūrėjo į didelę pliką profesoriaus galvą, bandė ką nors perskaityti jo šiurpiose akyse, bet Bažanovas buvo neperskverbiamas.

Kada Povilas apsivilko, Bažanovas mandagiai su juom atsisveikino; jis važiavo kokin tai susirinkiman ir dukteriai pavedė papasakoti Korčaginui jo išvadas.

Irinos kambaryje, sutvarkytam su prašmatniu skoniu, Povilas atsigulė ant sofos, laukdamas kada Bažanova prakalbės. Bet ji nežinojo, kaip pradėti, ką sakyti; jai buvo labai sunku. Tėvas jai paaiškino, kad medicina dar neturi priemonių ir vaistų, galinčių sustabdyti pragaištingą darbą įdegimo procese Korčagino organizme. Jis išsireiškė prieš chirurgišką įsikišimą. "Šito jauno vyro laukia paralyžiaus tragedija, ir mes bejėgiai ją sustabdyti."

Kaipo gydytojas ir draugas, ji negalėjo jam pasakyti visko ir atsargiuose išsireiškimuose pervedė Korčaginui tiktai mažą dalį tiesos.

—Aš užtikrinu, drauge Korčaginai, kad evpatoriškos purvo vanos padarys persilaužimą ir jūs galėsite rudenį grįžti į darbą.

Kalbėdama tą ji pamiršo, kad ją tėmyjančiai sekė visą laiką dvi aštrios akys.

—Iš jūsų žodžių, tikriau — iš viso to, ką jūs nedasakėte, aš matau visą padėties pavojingumą. Atsiminkite, aš prašiau jus visada su manim kalbėti atvirai. Nuo manęs nereikalinga nieko slėpti, aš neapalpsiu ir nepersišausiu. Bet aš labai noriu žinoti, kas manęs laukia ateityje, — pasakė Povilas. Bažanova nuo to visko išsisukinėjo juokais.

Tą vakarą Povilas taip ir nesužinojo apie ateinantį pavojų. Kada jie atsisveikino, Bažanova tyliai pasakė:

—Neužmirškite mano draugiškumo, drauge Korčaginai. Jūsų gyvenime galima bile kokia padėtis. Jeigu jums bus reikalinga mano pagalba arba patarimas, praneškite apie tai man. Aš padarysiu viską, kas bus galima pagal mano jėgą.

Ji žiūrėjo per langą, kaip aukšta figūra pasiremdama ant lazdos ėjo prie vežiko.

Vėl Evpatorija. Pietų kaitra. Klegūs saulėj įdegę žmonės. Automobilis į dešimtį minutų pristato keleivius į dviejų aukštų, iš pilko kalkinio akmens, sanatorijos "Mainak" pastatą.

Draugiškas gydytojas skirstė naujai atvykusius po kambarius.

—Su kokiuo bilietu jūs, drauge? — paklausė jis Korčagino, sustojęs prieš kambarį Nr. 11.

Ceka kapebeu.

—Tokiam atsitikime mes jus patalpinsim čionais su draugu Ebneriu. Jis vokietys prašė jam duoti kaimyną rusą, — paaiškino gydytojas ir pabarškino į duris. Iš kambario pasigirdo atsakymas laužyta rusų kalba.

—Prašau.

Kambaryje Korčaginas pastatęs savo lagaminą atsigrįžo į gulėjusį ant lovos šviesiaplaukį vyrą su gražiomis gyvomis akimis. Vokietys jį sutiko su širdingai malonia šypsena.

—Gut morgen. Aš norėjau pasakyti sveikas, — pataisė jis pats save ir ištiesė Povilui išbalusią, su ilgais pirštais ranką.

Už keletos minutų Povilas jau sėdėjo prie lovos, ir tarpe jų ėjo gyvas pasikalbėjimas ta "tarptautine" kalba, kurioj žodžiai lošia pagelbinę rolę, o nesuprantamas frazes dapildo spėjimais, žestikuliacija, mimika — bendrai visi būdai neparašyto esperanto. Povilas jau žinojo, kad Ebneris — vokiškas darbininkas.

Hamburgo sukilime 1923 metais Ebneris gavo kulką į šlaunį, ir štai dabar senoji žaizda atsivėrė ir jį paguldė į patalą. Nežiūrint į kentėjimą, jis laikėsi žvaliai ir tuom iš sykio užsipelnė Povilo pagarbą.

Geresnį kaimyną Korčaginas ir nesvajojo turėti. Šis nepasakos apie savo ligą nuo ryto iki vakaro ir nevaitos. Atbulai su juom užmiršti ir savo skausmus.

"Gaila, kad aš vokiškai nemoku," pagalvojo jis.

* * * *

Sodo kampe keletas lingynių, iš kambuko medžio stalas, du vežimėliai. Čionais, po gydymos procedūrų praleisdavo visą dieną penkiese, kuriuos ligoniai pavadino "Internacionalo Pildančiu Komitetu."

Vežymėlyje gulėjo Ebneris, kitame Korčaginas, kuriam buvo uždrausta vaikštinėti, likusieji trys buvo: sunkaus svorio estas Vaimanas — Norkomtorgo darbininkas iš Krymo respublikos. Marta Laurin — latvė, rudakė jauna moteris, panaši į aštuoniolikos metų mergaitę, ir Ledenevas, augalotas milžinas su žaliais paausiais, sibirietis. Tikrumoj, čionais buvo penkios tautybės: vokietys, estas, latvė, rusas ir ukrainietis. Mata ir Vaimanas kalbėjo vokiečių kalba, ir Ebneris naudojos jais kaipo perkalbėtojais. Povilą ir Ebnerį suvedė į draugystę bendras kambarys, Martą ir Vaimaną suartino su Ebneriu kalbos žinojimas, o Ledenevą su Korčaginu — šachmatai.

Iki Ledenevo atvažiavimo Korčaginas buvo šachmatų "čempijonas" sanatorijoj. Jis atėmė tą garbę po užsispyrusios kovos už pirmenybę. Vaimanas buvo nugalėtas, ir tas išvedė šaltabūdį estą iš lygsvaros. Jis ilgai negalėjo dovanoti Korčaginui savo pralaimėjimo. Bet greitai sanatorijoj pasirodė aukštas senis, atrodantis nepaprastai jaunu, penkiosdešimtuos savo amžiaus metuos, ir pasiūlė sulošti partiją. Korčaginas, nenumatydamas pavojaus, ramiai pradėjo lošį vesdamas karalienę, ant ko Ledenevas atsakė debiutu pėstininkų. Kaipo "čempijonas" Povilas privalėjo lošti su kiekvienu naujai atvykusiu šachmatistu. Žiūrėti tų partijų susirinkdavo daug žmonių. Jau devintam ėjime Korčaginas pamatė, kaip jį spaudžia tiksliai atakuojanti Ledenevo pėstininkai. Korčaginas suprato, kad prieš jį stovi pavojingas priešas.

Po trijų valandų kovos, nežiūrint į visas dedamas pastangas, į visą įsitempimą, Povilas buvo priverstas pasiduoti. Jis pamatė savo pralaimėjimą anksčiau, negu bile kuris iš pašalinių. Pažiūrėjęs į savo partnerį, Ledenevas maloniai nusišypsojo. Aišku, kad jis taipgi matė jo neišvengtiną pralaimėjimą. Estas, su nerimastingumu ir neslėpiamu noru, kad Korčaginas pralaimėtų, dar nieko nepastebėjo.

—Aš visada laikaus iki paskutinio pėstininko, — pasakė Korčaginas, ir Ledenevas užgiriančiai linktelėjo galvą į tą, jam vienam suprantamą, frazę.

Korčaginas sulošė su Ledenevu dešimtį partijų bėgyje penkių dienų, iš jų pralošė septynias, išlošė dvi ir vieną lygiomis.

(Bus daugiau)

Lietuvoje

PLĖŠIKAI UŽPUOLĖ SENUTĘ

Kėdainiai. — Kėdainių apskrityje, Josvainių valsčiuje, Lipliūnų kaime gyvena našlė E. Leonavičienė apie 70 metų amžiaus. Aplinkiniai gyventojai kalba, kad ji ir pinigų turinti. Prieš Sekmines Leonavičienė pardavė bekoną, tai du jos kaimynai — Jurgis Selezniovas ir Tarasevičius užpuolė ginkluoti ir reikalavo atiduot pinigus. Senutė pinigų neatidavė, bet plėšikai ją sunkiai sužalojo.

Selezniovas jau suimtas ir uždarytas į kalėjimą, o Tarasevičius pasislėpė.

NUSKENDO BUVĘS MAŽEIKIŲ APSKRITIES VIRŠININKAS

Mažeikiai. — Kaip žinoma, Mažeikių apskrities viršininkas Volonsevičius, kilus bylai buvo iš tarnybos atleistas ir apsigyveno savo dvare netoli Lazdijų. Prie Volonsevičiaus dvaro yra Dumblių ežeras, kuriame gegužės 27 d. ir rastas Volonsevičiaus lavonas. Vieni mano, kad Volonsevičius pats nusiskandino, kiti tvirtina, kad buvus silpna jo širdis, ir, besiirstydamas laiveliu, galėjęs apalpti ir, apalpęs, įkristi į ežerą.

PRARADO VISAS SUTAUPAS

Kaunas. — Kaune viena tarnaitė neseniai išsiėmė iš banko indėlį, per 3 tūkstančius litų, ir laikė pasidėjusi virtuvėje, čemodane, bet vieną dieną mergina patikrina savo čemodaną ir nė cento nėra. Verkdama mergina bėga į policiją, prašo surast vagį, bet . . . sutaupų jau nėra.

BUVĘS ANTSTOLIS PIETUKAUSKAS GAVO DU METU KALĖJIMO

Panevėžys. — Gegužės 25 dieną apygardos teismas sprendė buvusio antstolio, Antano Pietukausko, 37 metų amžiaus, kilusio iš Rokiškio dvaro, bylą ir už įvairius sukčiavimus bei išeikvojimus Pietukauską nubaudė dvejais metais sunkiųjų darbų kalėjimo. Taipgi atiteisė ir teisingumo ministerijai ieškinį, 6,523.20 litų.

NUOTYKIS MARIJAMPOLĖS APSKRITIES LIGONINĖJ

Marijampolė. — Gegužės 27 dieną apskrities ligoninėj įvyko keistas ir šiurpus nuotykis. Prieš keletą dienų atvežtas ir paguldytas ligoninėje pilietis Kazakevičius, kuris buvo žudęsis, persipiaudamas rankos arterijas. Kazakevičiui staiga nutvėręs peilį kelis kartus durė juo sau į krūtinę, pasidarydamas gana pavojingų žaizdų, paskui iššoko iš palatos per langą, nubėgo per kiemą prie šulinio ir įšoko į jį. Ligoninėj kilo triukšmas, personalas šoko gelbėti savižudį iš šulinio. Laimei, arti buvo prie naujosios ligoninės dirbę darbininkai, kurie Kazakevičių iš šulinio ištraukė dar gyvą ir nunešė į ligoninę. Peilio dūriai palikę vieną sunkią ir kelias mažesnes žaizdas.

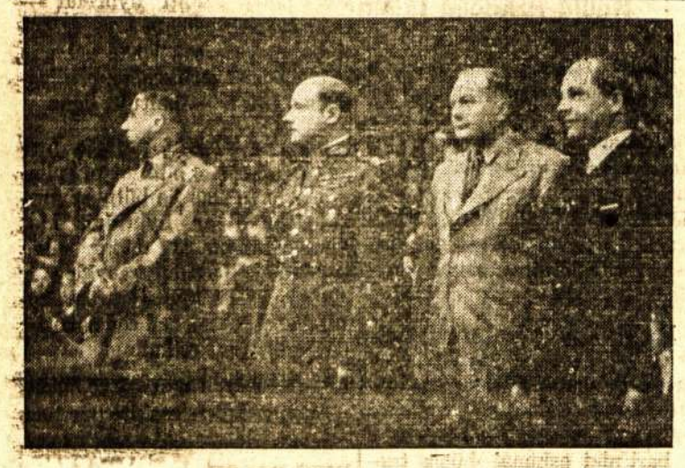

Europos krepšinio pirmenybių uždarymas. 1. Mr. Jones, tarptautinės krepšinio organizacijos generalsekretorius, 2. Ministras pirmininkas ats. gen. Černius, 3. Kūno Kultūros Rūmų direktorius Augustauskas ir pirmenybių organizacinio komiteto pirmininkas dr. Navakas.

Marijampolės Miestas ir Jo Svarbesnieji Rūpesčiai

Šiandieninis Marijampolės miestas svarbus Suvalkijai, kaip didžiausias ekonominis ir kultūrinis centras, kuriame telpa visa eilė stambių privačių ir kooperatinių prekybos ir pramonės įmonių, aukštesniųjų mokyklų ir kt. įstaigų. Svarbios susisiekimo arterijos — Marijampolė yra plentų Kaunas — Suvalkai ir Kybartai — Vilkaviškis — Prienai susikirtime, prie geležinkelio linijos ir turi tiesioginį plentu susisiekimą per Liudvinavą su Alytum, Lazdijais—sudarę miestui nepaprastai geras sąlygas tarpti ir plėstis, todel miesto augimas pastebimas metai iš metų. Prieš pat did. karą Marijampolėje buvo 5—6 tūkst. gyventojų, didž. karo metu šitas skaičius buvo sumažėjęs iki 4—5 tūkst. 1925 m. Marijampolėj gyventojų buvo jau apie 6—7 tūkst., 1927 m. apie 10 tūkst., 1932 m. — apie 12 tūkst., o dabar jau — apie 16 tūkst. Jei miestas išlaikys ir toliau augimo tempą, koks dabar yra, nereikia būti pranašu, norint pasakyti, kad 1945 m. Marijampolėj bus apie 20 tūkst., o 1950 m. — nemažiau 25 tūkst. gyventojų.

Keletas ryškesnių miesto istorijos momentų.

Marijampolė yra vienas iš naujausių Suvalkijos miestų, žymiai jaunesnis, negu Kalvarija, Vilkaviškis ar Alytus. Kada jis atsirado, t. y. kurie metai galima būtų laikyti Marijampolės užuomazga, tikrų žinių nėra. Pradžios mokyklose mokiniams pasakojama, kad Marijampolę aštuoniolikto šimtmečio antroj pusėj įkūrė čia Prienų storastienės grafienės Butlerienės įkurdinti marijonai, tačiau akte, kuriuo grafienė Butlerienė marijonams Javonies ir Šešupės sudarytam pusiasalyj aukojo žemes, medinę bažnyčią, medinę klebonią ir medinius klebonijos ūkio trobesius, kalbama apie Marijampolę, kaip apie miestelį, turinti savo bravorus, turgus, karčiamas ir žydus. Taip pat tame akte, kuris yra ne kas kitas, kaip marijonų įkurdinimo pašešupiuos metrika, jau Marijampolė nevadinama senuoju Starapolės vardu (graf. Butlerienė rašė: ". . . mano miestelyj, Marijampolėj, pirmiau Starapole va dintam . . ."), todel suprantama, kad atpuola versija, jog Marijampolė gavusi vardą nuo čia įsikūrusių marijonų.

Miestelis tada buvęs tarp didelių girių, neturėjęs geresnių kelių ir priklausęs daug nuo Kvietiškio dvaro. Jis augęs labai nežymiai, nes buvęs garsus tose giriose tik kaip religinis centras, gausus karčiamų ir bravorų. 1800 m. Marijampolėje gyvenę tik apie 1200 žmonių.

Spaudos draudimo laiku Marijampolė garsėjo savo gimnazija, kuri Lietuvai išauklėjo ir išmokino tokius vyrus, kaip dr. J. Basanavičius, dr. V. Kudirka, dr. K. Grinius ir daugelį kitų, ne tik padėjusių pagrindus tautiniam mūsų atgimimui, bet ir prikėlusiems nepriklausomą Lietuvą. Vis tik XIX a. Marijampolėj nepalikęs žymesnių pėdsakų. Ją ištisą šimtmetį buvo nustelbusi Suv. Kalvarija, kuri buvo pavieto centras, todel per XIX a. miestas tik nežymiai padidėjo.

Visai kitos miestui tarpti sąlygos atsirado Lietuvai atgavus nepriklausomybę, kada į Marijampolę buvo perkeltos centrinės apskrities įstaigos ir kada Marijampolei buvo pripažintos apskrities miesto teisės. Pats paskutinis veiksnys pakėlęs Marijampolės gyventojų skaičių ir pagyvinęs miesto gyvenimą, yra prieš kelerius metus čia pastatytas cukraus fabrikas.

Marijampolės pramonė ir prekyba.

Marijampolės pramonė dar visai jauna ir negausi. Mieste priskaitoma keliolika stambesnių pramonės įmonių, kuriose dirba sezonais iki 2000 ir nesezonais iki 500 darbininkų. Vienos iš tų pramonės įmonių savo gaminiais aptarnauja tik miestą, kitų gaminiai randasi tolimiausiose Lietuvos rinkose.

Svarbiausia pramonės įmonė Marijampolėje yra cukraus fabrikas, kuriame kampanijos metu, spalių — sausio mėnesiais, darbo randa apie 900 darbininkų. Fabrikas per kampaniją iš apie 3.000 ūkininkų superka apie 90.000 tonų cukr. runkelių ir pagamina apie 150.000 maišų cukraus. Marijampolę cukraus fabrikas žymiai pagyvina kampanijos metu, tačiau likusius devynius mėnesius, kada iš darbo atleidžiami apie 750 darbininkų, jis paaštrina nedarbo klausimą.

Iš kitų svarbesnių pramonės įmonių pažymėtina br. Levinų plytinė, br. Levinų ir Eso malūnai, inž. Vitmozerio mašinų fabrikėlis, "Dirvos", "Šešupės" ir Marijonų spaustuvės, linų "Dirblin", audimo fabr. "Šešupė", hidroelektrinė stotis ir vandens malūnas, Bliūdžiaus ir Mauerio dirbtuvės ir d. kt.

Švietimo įstaigų gausumu

jau ne nuo vakar didžiojasi Marijampolė. Dabar Marijampolėje yra 4 gimnazijos, 2 amatų mokyklos, mokytojų seminarija, žemės ūkio mokykla, 32 komplektai pradžios mokyklų. Beveik visos mokyklos telpa naujuose ar erdviuose rūmuose, ko trūksta tik amatų mokyklai. Šiais mokslo metais Marijampolėj yra apie 3000 mokinių, kurių pr. mokyklose apie 1700, gimnazijose — apie 1000, mok. seminarijoj — apie 90 ir kt. mokyklose apie 210.

Aukštesniųjų mokyklų Marijampolėj pakanka. Maža rūpesčių ir su specialiojom mokyklom, bet pr. mokyklų tinklas per mažas, ir miesto s-bė neišmano, kaip tą tinklą išplėsti, turint tam tikslui per maža lėšų.

Vis delto kultūriniam gyvenimui tik švietimo įstaigų nepakanka. Marijampolėje labai maža viešų skaityklų, nėra salės teatrui, didesniems žmonių susibūrimams, nėra organizacijų, kurios rūpintųsi kultūrinio marijampoliečių gyvenimo pagyvinimu. Del šitų priežasčių Marijampolė per kelerius metus vieną antrą kartą pamato atvykusį Valst. Teatrą, labai retai girdi paskaitas, nežino didesnių kultūrinių susibūrimų. Negalima kaltinti marijampoliečių abejingumu kultūriniam darbui ir kultūrinėms pramogoms. Kultūrinio darbo jie nesibijo, o kultūrines pramogas: operą, literatūros vakarus, Valst. Teatrą ir kt. jie ekskursijomis dažnai suranda Kaune, nežiūrint, kad tai jiems kaštuoja kelis kartus brangiau, negu kauniškiams.

Socialiai Marijampolės Reikalai

Marijampolė — greit augantis miestas. Namai dygsta, kaip grybai po lietaus. Visais keliais iš kaimų ir iš kitų miestų ateina žmonės, apsigyvena čia, ieškodami naujo Eldorado ar bent duonos kąsnio. Jau ne šiandien pastebėta, kad Marijampolėje gyventojų skaičius daugėja visai neproporcingai įmonių ir darbaviečių pajėgumui, kas negali neaštrinti nedarbo klausimą įvairiuose visuomenės sluoksniuose. Nedarbą jaučia žymi dalis inteligentų, nedarbas kamuoja amatininkus, bet ypatingai aštriai nedarbą jaučia darbininkija.

Vidutiniškai imant, šiuo metu Marijampolėje yra apie 2,500 darbininkų šeimų su apie 3,000 — 3,500 darbininkų. Pramonės sezono metu, jei tas sezonas pasitaikytų vienu laiku, darbo gali gauti apie 2,000 — 2,500 darbininkų. Dar keletas šimtų darbininkų gali sutilpti mažesnėse įmonėse ir dirbtuvėse, tačiau bent 600 —700 darbininkų yra nuolat be darbo. Atsimenant, kad visų pramonės įmonių sezonai nesutampa, šitų bedarbių skaičius yra žymiai didesnis. Čia nedarbo klausimas nenustoja savo aktualumo nei žiemą, nei vasarą.

Tatai didina skurdą, kuris miesto landynėse ir lūšnose nepaprastai didelis. Pav., pereitą žiemą į žiemos pagalbos komitetą kreipėsi daugiau, kaip 1,000 beturčių — iš kiekvienos šeimos po 1, prašydami pašalpos ir kiekvienas iš tų žmonių pašalpos reikalingas ne tik sau, bet ir šeimai.

V. Dav.

Lietuvos Kūno Kultūros Rūmai. Europos krepšinio (basketball) pirmenybių dienomis, (gegužės 21-28 d.). Rūmų fasadas papuoštas visų pirmenybėse dalyvavusių valstybių: Lietuvos, Latvijos, Estijos, Suomijos, Lenkijos, Italijos ir Prancūzijos vėliavomis. Pro vartus kairėje į specialiai krepšinio rungtynėms pastatytą salę traukia žiūrovai.

Lietuvių Literatūros Draugijos Kanados Veikiančio Komiteto Sekret. Raportas

L.L.D. Kanados Kuopų Atstovų Trečiam Suvažiavimui, Birželio 10-11 d., 1939 m. Montreal, Quebec, Canada

Brangūs Draugai Delegatai-ės ir Svečiai:—

LLD Kanados Kuopų Atstovų Trečias Suvažiavimas vyksta laikotarpyj, kada pasaulio žmonija kas kart labiau pasidalina į du vienas antram griežtai priešingu frontu.

Vienas iš jų žmonijai žada: karus, naikinimą civilizacijos, pavergimą neskaitlingųjų tautų, užpuolimus ir sunaikinimą mažųjų valstybių nepriklausomybių, liaudžiai nelaisvę ir bendrai žmoniją tempia į vergiją — pražūtį, del naudos saujelės stambiojo finansinio kapitalo valdytojų — savininkų, kas mums žinoma, kaipo fašistinis-agresinis frontas ir kurio priešakyje stovi Hitleris, Musolinis ir Japonijos plėšrusis imperializmas, kuris esamu laiku mėsinėja Kinijos liaudį ir drumsdamas pasaulyje taiką grobia mažąsias valstybes, grąsina ir mūtų tėvynei Lietuvai pražudymu.

Antras frontas yra kaip demokratinis frontas ir jame koncentruojasi demokratinės valstybės; darbo žmonės deda viltis ir jėgas del išsaugojimo taikos pasaulyje, už progresą, už laisvesnį ir laimingesnį gyvenimą visiems žmonėms ir del bendros žmonijos gerovės. Šio fronto priešakyje tovi Sovietų Sąjunga, Francija ir Anglija. Jį remia visa doresnė žmonija.

Ši padėtis atvirai pasireiškia tarpe Europos valstybių, bet kas kart pradeda ryškiau reikštis ir Amerikos kontinente ir mūsų šalyje Kanadoje.

Kanadoje dviejų provincijų premierai, Quebeco Duplesis ir Ontarijos Hepburnas, darbuojasi, kad Kanadą pasukus paskui fašistinio fronto ašį. Iš kitos pusės Vakarinės ir Centralinės Kanados provincijos su doresniais liberalais ir dabartiniu mūsų šalies priemieru McKenzie Kingu, Kanadą pakreipia į demokratinį frontą.

Kanados vidurinės klasės žmonės ir ypatingai darbininkai yra nusistatę laikytis su demokratiniu frontu, už progresą.

Kanados lietuviai, kuriuos be išimčių sudaro darbo žmonės, yra demokratijos šalininkai. Tą tvirtina akartotini Kanados lietuvių užkirtimai kelio fašistiniams agentams, kurie per kelis kartus mėgino susukti fašistinius lizdus Kanados lietuvių tarpe ir demoralizuoti mūsų demokratinį veikimą, k. t. negarbingas galas Montrealo išleisto "Patrijoto" ir liūdnos negimusio Tysliavos "bepartyviško" laikraščio laidotuvės. Taipgi mūsų draugų herojiškas pasiaukavimas ginti demokratines liaudies teises, kurie negailėdami savo gyvybių vyko į Ispaniją ir stojo į ginkluotą kovą prieš žmonijos, demokratijos ir Ispanijos respublikos priešus — interventus fašistus.

Kanados lietuvių organizacijos, išskiriant vieną ar porą siaurų grupių (k.t. — V.V.S.), nesvyruojančiai stovi už progresą ir už demokratinį frontą.

LLD Kanados kuopų nariai šiame klausime visuomet, o ypatingai pastarųjų keturių metų laikotarpiu, nesvyruojančiai stovėjo ir plėtė demokratijos šalininkų ir gynėjų skaičių Kanados lietuviuose ir bendrai darbo žmonėse. O kad mūsų veikimas pagerėtų ir duotų teigiamesnius vaisius, tai mes, draugai ir draugės delegatai-ės, to tikslo siekdami ir čia susirinkome į šį LLD Kanados Kuopų Trečiąjį Suvažiavimą, kad kolektyviai peržvelgti mūsų organizacijos kultūrinį ir demokratinį veikimą, kad išsėmus patyrimus iš pastarųjų keturių metų darbuotės ir nustatyti gaires ateities veikimui.

Šio suvažiavimo ir bus vyriausias tikslas, kaip mes, LLD nariai-ės, plėsime ir gerinsime kultūrinį ir demokratinį veikimą tarpe Kanados lietuvių.

Mirtis Išskyrė Eilę Mūsų Draugų ir Draugių

Prieš eisiant aiškinti apie mūsų organizacijos stovį, mes negalime praeiti neatidavę pagarbos su mumis kartu gyvenusiems darbo žmonių judėjimą budavojusiems ir nuoširdžiai rėmusiems, bei dalyvavusiems darbo žmonių kovose prieš pavergėjus, mūsų neužmirštamiems draugams ir draugėms, kuriuos pastarųjų keturių metų laikotarpyje nelemta mirtis išskyrė iš mūsų tarpo. Mes reikšdami gailestį, gėdulą ir pagarbą žuvusiems klasių kovose, už darbo žmonių reikalus, mūsų klasės reikalų gynėjams kartu mes, delegatai ir delegatės, atiduodam aukščiausią pagarbą iš mūsų tarpo mirties išskirtiems mūsų draugijos nariams-ėms, kuriuos poros minučių sustojimu mes pagerbiame. (Visi delegatai ir svečiai sustoja).

Štai draugai ir draugės aldiečiai, kuriuos laike paskutinių keturių metų mirtis išskyrė iš mūsų tarpo:

Ignas Citavičius, 34 metų amžiaus, 15 kuopos narys, Fort William; mirė kovo 27 d., 1939 m., nuo susižeidimo ir plaučių uždegimo.

Jonas Merkys ir Kostas Ivanauskas, abudu po maždaug 30 m. amžiaus, 18 kp. nariai, Edmonton; žuvo birželio mėn., 1935 m., British Columbijos vandenpuolyje, aukso beieškodami.

Bolis Alksnis, apie 30 m. amžiaus, 69 kp. narys, Lethbridge; žuvo rugsėjo 4 d. 1937 m., Belchitte fronte, Ispanijoje, kaipo herojiškas kovotojas prieš fašizmą.

W. Bimba, 50 m. amžiaus, 130 kp. narys, Weston, Ont., mirė 1937 m., vėžio liga.

Marė Šilkinienė, 47 kp. narė, Montreal; mirė 1936 m., širdies liga.

W. Karolius, 152 kp. narys, Red Lake, Ont.; žuvo rugsėjo 28 d. 1938 m., aukso kasyklose, nelaimėje.

K. Gincevičius, 56 m. amžiaus, 162 kp. narys, Toronto; mirė 1937 m., vėžio liga.

Kazys Kirlyza, 35 m. amžiaus, 95 kp. narys, Kapuskasing, Ont.; mirė spalių 6 d. 1937 m., nervų suirimu ir pagaliau savižudyste.

J. Černauskaitė, 27 m. amžiaus, Toronto; mirė 1937 m., savižudyste.

Tai dešimts mūsų draugų ir draugių išsiskyrė iš mūsų organizacinės šeimos. (Delegatai prašomi susėda).

Dauguma virš vardintų mirusių narių yra mirę pačiame gyvenimo žydėjime. Jų nelaikinės mirčių priežastimi buvo: sunku gyvenimas, skurdas, nedatekliaus. Bendru kaltininku yra kapitalistinė santvarka, prie kurios pakeitimo geresne-socialistine, liekasi uždaviniu mums prisidėti.

L. L. D. Kanados Kuopų Stovis

LLD Kanadoje gyvuoja nuo 1919 metų, gruodžio mėn. 7 d., kada buvo suorganizuota pirmoji kuopa Kanadoje, Montreale, ir kuri dabar yra skaitlingiausia kuopa, žinoma Nr. 137.

Dabar Kanadoje gyvuoja aštuoniolika kuopų. Organizacija, del pasekmingesnio veikimo, 1933 m. Pirmame ALDLD Kanados Kuopų Atstovų Suvažiavime suskirstyta į keturis rajonus. Dabar rajonų ir jų kuopų stovis yra sekantis:

Pirmas rajonas apima Montrealo ir Rytinės Kanados lietuvių kolonijas. Čia gyvuoja 47 kuopa, Rytinėje Montrealo miesto dalyje, su 133 nariais-ėmis, ir 137 kuopa, Vakarinėje Montrealo dalyje, su 157 nariais-ėmis. Viso Pirmame rajone yra 290 narių, kurių tarpe yra apie 30 narių blogo stovio (skaitant sulyg duoklių užsimokėjimo).

Antras rajonas apima veik visas Ontarijos lietuvių kolonijas, kuriose gyvuoja septynios kuopos: 21 kp., Windsor, Ont., su 15 narių; 95 kp., Kapuskasing, Ont., su 28 nariais-ėmis; 96 kp., Sudbury, Ont., su 17 narių; 100 kp., Timmins, Ont., su 10 narių; 113 kp., Hamilton, Ont., su 9 nariais-ėmis; 130 kp., Weston, Ont., su 18 narių; ir 162 kuopa, Toronto, su 121 nariu-e. Viso antrame rajone yra 218 narių, iš kurių taip pat apie 30 blogo stovio nariai.

Trečias rajonas apima Vidurinės Kanados provincijų ir Vakarinės Ontarijos lietuvių kolonijas su trimis kuopomis; 15 kp., Fort William — Port Arthur, Ont., su 36 nariais; 152 kp., Red Lake, Ont., su 25 nariais; ir 217 kp., Winnipego — St. Boniface, Man., su 75 nariais-ėmis. Viso trečiame rajone yra 136 nariais-ės, iš kurių yra apie 10 narių blogame stovyje.

Ketvirtas rajonas apima dviejų vakarinių provincijų lietuvių kolonijas su šešiomis kuopomis: 18 kp., Edmonton, Alta., su 42 nariais-ėmis; 69 kp., Lethbridge, Alta., su 22 nariais-ėmis; 45 kp., New Westminster—Vancouver, B. C., su 15 narių; 120 kp., Hillcrest — Bellevue, Alta., su 16 narių; 139 kp., Coleman, Alta., su 19 narių; ir 173 kp., Nanaimo, B. C., su 6 nariais-ėmis. Viso ketvirtam rajone yra 120 narių, iš kurių tik pora yra blogame stovyje.

Pavienių narių Kanadoje yra 5.

1939 m., birželio 1 d. LLD Kanadoje yra 769 nariais-ės.

(Bus daugiau)

Kaip Praėjo Lietuvių Literatūros Draugijos Kanados Kuopų Atstovų 3-čias Suvažiavimas

ĮVYKĘS BIRŽELIO 10-11 dd., 1939 m., MOUNT ROYAL HOTELYJ, MONTREAL, CANADA

Antra Sesija

Birželio 10 d., 8.15 val. vakare, pirmininkaujant drg. Pet. Šuplevičiui pradėta LLD Kanados Kuopų Atstovų Trečio Suvažiavimo antra sesija.

Pakviesta mandatų komisija išduoti raportą. Raportavo drg. P. Matulaitytė. Ji pranešė, kad suvažiavime dalyvauja 21 delegatas nuo LLD kuopų bei rajonų, atstovaudami 769 narius-es; 5 broliškų organizacijų delegatai ir 7 K.V.K. nariai. Viso 33. Raportas priimtas.

Seka rajonų bei kuopų atstovų raportai, bei pasiūlymai suvažiavimui.

Drg. S. Virbalas, 137 kp. atstovas, Montreal, raportavo, kad jų kuopa užgyrus proponuojamų politinio ir organizacinio lavinimosi kursų organizavimą. Vejkti už išauginimą draugijos platesne, liaudiškesne. Organizatoriaus palaikymas ir maršrutų organizavimas užgirta.

Drg. J. Pelekauskas, 47 kp. atstovas, Montreal, raportavo, kad jų kuopa užgyrus politinio ir organizacinio lavinimosi kursų organizavimą. K.V.K. palikti Montreale. Daugiau darbuotis jaunuolių organizavime. Pasimainyti menininkais del padarymo parengimų pasekmingesniais. Kuopos veikimui kenkia reakcionieriai ir lietuviški fašistiniai šnipai.

Drg. J. Smetona, Pirmo Rajono sekretorius, 47 kp. delegatas, tvirtina raportavusių draugų raportus tik papildydamas pranešimu, kaip lietuviški fašistiniai agentai kenkia lietuviškam judėjimui, su neteisingais skundais prieš lietuvių kalbos mokyklėles, parengimus ir susirinkimus.

Drg. A. Kilikevičienė, 137 kp. kp. delegatė, Montreal, vardu LLD 137 kp. moterų skyriaus siūlo, kad Kanadoje būtų labiau centralizuojamas moterų veikimas.

Drg. E. Juškevičaitė, 47 kp. delegatė, Montreal, raportuoja, kad jų kuopos moterų veikimas smarkiai nukentėjo, kada kuopos užlaikoma salė reakcionierių pastangomis buvo uždaryta.

Drg. J. Berškys, 162 kp. atstovas, Toronto, raportuoja, kad jų kuopa priešinga organizavimui didelių lavinimosi kursų, nes ekonomija neleis. LLD veikimą Lietuvos klausimu ir organizatoriaus palaikymą užgyrė. K.V.K. turėtų suorganizuoti rašytojų komitetą.

Drg. M. Paužienė, Antro Raj. sekretorė, 162 kp. delegatė, Toronto, siūlo, kad suvažiavimas aptartų antro rajono organizacinį pergrupavimą padarant iš antro rajono du rajonus.

Drg. M. Deedas, Trečio Rajono atstovas, Red Lake, Ont. raportuoja, kad jų 152 kp. nėra susirišus su platesniu pasaulio veikimu, del tolumo ir sunkaus susisiekimo su didesnėmis lietuvių kolonijomis. Šiame suvažiavime dalyvauja, ačiū trečio rajono kuopų draugų-ių pasiaukavimui, kurie sukėlė gelžkelio kelionės išlaidoms apie $60.00 prie to pridedant savo apie $40.00 apsimokėjimui orlaivio kelionės. Red Lakoje jų kuopos veikimas vedamas bendrai su kitų tautų darbininkų judėjimu. Jis atvežė $42.00 aukų nuo redleikiečių del McKenzie-Papineau batalijono draugų. Laike Ispanijoj vykusių kovų jie išlaikė 10 Ispanijos našlaičių teikdami jiems mėnesinį užlaikymą po $5.00. Organizatoriaus išlaikymą jų rajono kuopos užgyrė. Maršrūtus ragina ruošti kas met ir daryti žygius, kad būtų atlankomos visos lietuvių kolonijos. Draugės winnipegietės pageidauja, kad būtų centralizuojamas moterų veikimas Kanadoje. Winnipegiečiai ir bendrai trečias rajonas džiaugiasi įsigyta sale. Davė suvažiavimui pareiškimą, kad ateityje trečias rajonas vėl atsistos pirmoje vietoje Kanados lietuvių judėjime.

Drg. S. Karvelis, Ketvirto rajono atstovas, iš Edmontono, Alberta, raportavo, kad prityrimas rodo, kad reikia labiau sutarptautinti mūsų veikimą, ypatingai laike vajų. Vesti griežtą kovą su fašizmu Kanadoje ir visam pasauly. Daugiau organizacinių jėgų dėti organizavimui jaunuolių. Remti Lietuvos liaudies kovas ir nepriklausomybės gynimui ginklų fondą. Siūlo organizuoti Literatūros Fondą, del finansavimo negalinčių užsimokėti duokles ir išleidimui Kanadoje leidinių. Daugiau disciplinuoti narius už apsileidimus organizaciniuose darbuose ir autoriteto neišlaikymą. Užvesti geresnius finansinius apyskaitų rekordus kuopose, kad būtų galima nuodugniau suregistruoti atliktus kuopų darbus ir padėti veikimui toms kuopoms, kurių viršininkai ir visi nariai yra keliaujanti darbininkai. Liaudies Balse pageidaujama įvesti Sveikatos Skyrių ir duoti vertimų iš darbininkų klasės vadų kalbų ir t. p. Politinio ir organizacinio lavinimosi kursus siūlo organizuoti Centralinėje Kanadoje kur galėtų atvykti ir iš Ketvirto rajono lankytojų. Daryti žygius, kad ateityje galėtų kas nors nuvykti ir nuodugniau patyrinėti Lietuvos liaudies gyvenimą ir jos veikimą. Organizatoriaus palaikymas ir maršrūtų organizavimas užgirta.

Diskusijos

Drg. Ch. Radzevičius, montrealietis, priešingas ginklų fondo rėmimui. Geriau organizuoti apšvietos fondą.

Drg. M. Deedas, redleikietis, winnipegiečiai priešingi dabar siųsti paramą į Lietuvos Ginklų Fondą. Kada paliuosuos priešfašistinius politinius kalinius, tik tada remti minėtą fondą. Trečio rajono draugai siūlo palaikyti du lietuvių organizatorius Kanadoje.

Drg. J. Astrauskas, montrealietis. Kelia klausimą, kad ateityje būtų einama, kad Kanadoje galėtume išleisti žurnalo "Šviesos" pavaduotoją.

Drg. J. Urbanavičius, montrealietis. Palaikymas dviejų organizatorių negalimas, nes nėra vertės, kad del nepajėgumo tinkamai užlaikyti jie badmiriautų. Organizatorių pasiųsti ilgesniam laikui į kolonijas su maršrūtu, kad atlankytų ir tas kolonijas, kur dar nėra mūsų organizacijų. Dabartinis organizatorius savo uždavinius atlieka. Reikia kas met organizuoti maršrūtus. Rašytojų organizavimas prie K.V.K. neįmanomas, tą turi atlikti kolonijų draugai-ės. Lietuvos Ginklų Fondo rėmimas, tai Lietuvos Nepriklausomybės gynimas nuo agresorių ir kaipo toks remtinas.

Drg. V. Bunkus, montrealietis. Reikia susipažinti su lietuvių kalba, kas padės organizacinius darbus lengviau atlikti. Stiprinti lietuvių kalbos mokyklėles vaikučiam ir suaugusiems. Mūsų menininkai vengia liaudiškų dainų, kas negerai. Užlaikomas sales reikėtų pavadinti Lietuvių tautos liaudies herojų vardais. Januolių organizavimą reikia vystyti.

Drg. S. Karvelis, edmontonietis. Geriau tinkamai palaikyti vieną organizatorių. Liet. Ginklų Fondo rėmimas svarbus del išsaugojimo Lietuvos Nepriklausomybės. Literatūros Fondas padėtų kuopų išauginimui skaitlingesnėmiss nariais-ėmis.

Drg. K. Čekaitis, montrealietis. Priešingas Liet. Ginklų Fondo rėmimui, nes fašistai vėl apgaus ir ginlus panaudos prieš Lietuvos liaudį. Lietuvos valdžioje vis tie patys fašistai, tik vardai pasimainę.

Drg. J. Yla, "Liaudies Balso" redaktorius, Žurnalo "Šviesos" pralenkimas kanadiečiams neįmanomas. Remdami Lietuvos Ginklų Fondą mes remiame Lietuvos nepriklausomybės gynimą nuo agresorių; susirišame su Lietuvos liaudžia. Mes negalime atsisakyti remti nors kokį progresyviškesnį pasisukimą Lietuvoje ar kitur. Reikia panagrinėti įsipilietinimą mūsų gyvenamoje šalyje. Nereikia atsisakyti nuo tautinių himnų, bet reikia juos išmokti. Vengkime sektantiško užsidarymo.

Drg. V. Uldukis, montrealietis. Jei gauname daug naujų narių į organizaciją, tai turime daryti viską, kad juos palaikyti narių eilėse. Nepasitenkinkime vien politiniu lavinimusi, bet reikia ir praktikiniai pasidarbuoti pratintis. Lietuvos ginklų fondą remsime tada, kada bus paliuosuoti iš kalėjimų geriausi Lietuvos reikalų gynėjai.

Drg. J. Lesevičius, montrealietis. Padiskusuokime organizacijos išplėtimą, sumažinimą fluktuacijos. Stoka mūsų kuopose aktyvistų, nariai sunkiai imasi organizacinio darbo. Lavinimosi kursai daug padeda. Ateinančius į organizaciją neapkraukime perdaug darbais. Darykime žygius organizacinių darbų pasidalinimui.

Drg. Br. Petronis, montrealietis. Jaunuolių organizavimas neužtektinai imamas domėn. Kur turime jaunuolių organizacijas, ten jas turime remti, kur dar nėra — organizuoti, taipgi traukimas pavienių jaunuolių į organizacinį darbą turi būti daugiau praktikuojamas. Padėkite jaunuoliams jų organizaciniuose darbuose.

Drg. F. Gaurys, montrealietis. Remdami Lietuvos Ginklų Fondą mes einame su buržuazinių valdžių nacionalio kailio klika. Mes prieš karą, o ginklais jį remti norime. Sulietuvinimas organizacijų nereikalingas. Darbo klasės išeitis tarptautiniu keliu.

Drg. Pet. Šuplevičius, montrealietis. Dar turime devynis dešimtdalius Kanados lietuvių nepriklausančių mūsų organizacijoje, kur turime daugiausia jėgų koncentruoti jų įrašymui į LLD. Mūsų staigūs taktikų mainymai kenkia organizacijai. Liet. Ginklų Fondo rėmimas reikia gerai išsiaiškinti. Jo rėmimas negali būti pirmaeiliu dalyku.

(Bus daugiau)

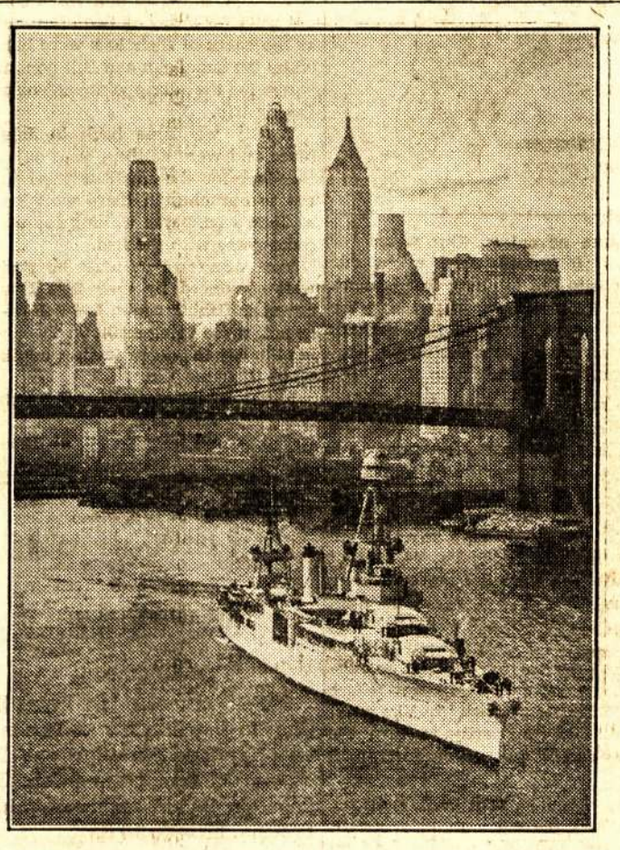

New Yorko dangorėžiai. Priešais juos S.A.V. kruizeris.

Medikų Asociacija Reikalauja Visuomenės Pasirodymo

MONTREAL. — Nežiūrint, kad aną savaitę žymiausi Kanadraudos priverstino įvedimo nedaryti.

Bet medikų asociacijos valdydos medikai nurodė, kad kanadiečių sveikata yra labai pavojingoj padėtyj ir todėlei pageidavo sveikatos apdraudos įvedimo, Kanados medikų asociacijos valdyba šiomis dienomis nutarė griežtų žygių del sveikatos apbos vardu daktaras Agnew nurodė, kad toks nutarimas dar nereiškia, kad Kanados medikų asociacija atsisako nuo pageidaujamos priverstinos sveikatos apdraudos. Priešingai, medikai iškelia priverstinos sveikatos apdraudos įvedimo reikalingumą ir pageidauja, kad publika ir valdžia tą klausimą įvertintų ir imtųsi akcijos.

Kitaip sakant, medikų asociacija nupiešė sveikatos padėties blogą vaizdą, nurodė, kad galima nugalėti visus blogumus, bet problema išspręsti paliko pačiai visuomenei. Valdžia, kuri senai žino visus blogumus, kaip iki šiol nesiėmė didesnių žygių del sveikatos apsaugos, nesiims ir toliau, o jeigu imsis, tai priversta visuomenės. Medikų nutarimas byloja, kad kaip kituos svarbiuos reikaluos, taip ir sveikatos apsaugos klausime visuomenė yra pačiu svarbiuoju veiksniu.

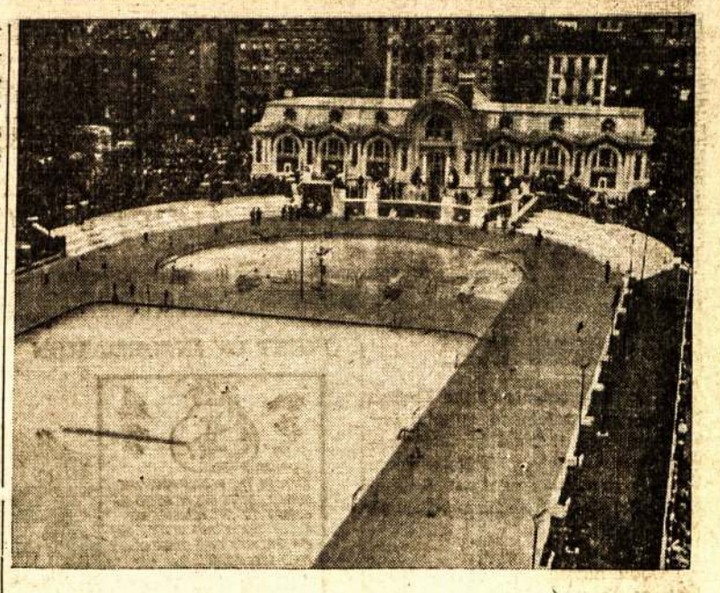

Šis maudymosi prūdas randasi New Yorko mieste, East side lūšnų distrikte. Jo pabudavojimas kainavo $1,000,000. Tai viešųjų darbų plano rezultatas.

Kelionė į Lietuvių Literatūros Draugijos Suvažiavimą

Birželio 1 dieną, 1 valandą po pietų sėdau Red Lake į orlaivį ir pradėjau kelionę į Lietuvių Literatūros Draugijos Kanados kuopų atstovų trečiąjį suvažiavimą. Dangus buvo debesiuotas, or laivis vis kilo aukštyn ir aukštyn iki pagaliaus įskrido į miglų debesį. Nesimatė nei dangaus nei žemės. Iškilome gana aukštai, maniau, kad Marsą pasieksime, tačiau už valandos laiko, 2 valandą po pietų, orlaivis pradėjo leistis ir tuojau nusileido Lac Du Bonet miestelio apylinkėje. Iš čia teko paimti automobilį, kuris patraukė į Winnipegą.

Nuvažiavau pas draugus Ginkus, seniausius Winnipege LLD darbuotojus. Mat, kuomet esti rytuose kokie nors suvažiavimai, tai iš tolimųjų kolonijų, ypatingai Ketvirto rajono delegatai, visuomet užsukdavo pas draugus Ginkus pernakvoti ir rasdavo geriausią užuojautą. Užsukau ir aš pas juos. Draugė Ginkuvienė pakvietė prie skanios vakarienės, o draugas Ginkus pakvietė mane į nesenai winnipegiečių įsigytą svetainę, kurią jiems padėjo įsigyti įvairios broliškos organizacijos. Todel šiandien winnipegiečiai turi puikią nuosavą svetainę, kurioje susirinkę lietuviai skaito laikraščius, lošia čekeriais ir diskusuoja politinius klausimus. Pastebėtina, kad Winnipego lietuvių jau nebematyti pulrūmiuose..

Praleidęs keletą dienų Winnipege, pradėjau ruoštis kelionei į Montrealą. Draugė Buzunienė, Gutauskas ir Petronis palydėjo stotin ir palinkėjo gero pasisekimo. Traukiu į Montrealą per miškus, pro akmeninius kalnus. Laukai buvo jau pasipuošę gėlėmis, o miškai ir krūmokšniai žaliais lapais. Pro tokius vaizdus pavažiavęs virš paros laiko, vakaro metu pasiekiau Sudburį. Čia teko persėsti į kitą traukinį, kuriuo važiavome toliau. Kadangi buvo vėlus vakaras, neteko matyti Suburio išvaizdos.

Vakaro 10 valandą buvome Sudburyje, o rytojaus 9 valandą jau pasiekėme Montrealą. Išlipęs ant stoties pradėjau dairytis ar nepamatysiu pažįstamų. Tuojau sutikau draugus K. Kilikevičių ir S. Karvelį. Montrealiečiai labai draugiški žmonės, tuojau mane aprūpino pas draugus Čeponius butu, kur laiką praleidau labai smagiai. Draugas Bulota nusivedė mane ant Mount Royal kalno, esančio netoli miesto centro. Nuo to kalno aiškiai matosi visas Montrealo miestas. Pastebėjau, kad Montrealo miestas stovi upių apjuostoj saloj.

Birželio 10 ir 11 dienomis atsibuvo LLD trečiasis suvažiavimas. Jame dalyvavo keletas torontiečių, daug montrealiečių, vienas iš vakarų Kanados ir aš, atstovaująs centralinę Kanadą. Apie suvažiavimo eigą nerašysiu, nes apie tai parašys tam reikalui įgaliotos komisijos.

Montrealiečiai birželio 11 dieną turėjo gražų pikniką, kuriame buvo daug publikos. Ta proga ir man teko susipažinti su daugeliu Montrealo lietuvių. Birželio 16 dieną draugai Kilikevičius, Kisielius ir A. Bulota palydėjo mane į stotį. Kadangi traukinys jau pradėjo judėti, kaip tik spėjau sugriebti paskutinį vagoną, kuriuo važiavo turistai. Konduktorius vedė net per penkis vagonus iki pasiekėm mano klasės vagona. Juo nuvažiavau į Torontą. Dėkoju montrealiečiams, draugams ir draugėms, tiek daug del manęs rūpinusiems.

Taip tai pasiekiau Torontą. Apsistojau pas draugą Pajuodį. Birželio 17 dieną vakare buvo lietuvių piknikas. Buvo daug publikos, griežė graži muzika lietuviškus šokius. Ant rytojaus, birželio 18 dieną buvo tarptautinis piknikas, kuriame dalyvavo keletas tūkstančių žmonių. Girdėjau S. Smith ir J. Salsberg kalbas.

Manau, kad šiandien, tai yra birželio 19 d. vakare teks apleisti Torontą. Gaila išvašiuoti, nes torontiečiai labai draugiški žmonės. Išvažiuodamas dėkoju draugui Ylai už gerą man patarnavimą ir draugui Pajuodžiui už kambarį.

M. Deedas

Seiberling Gumos Fabriko Darbininkų Streikas

TORONTO. — Nežiūrint to, kad Seiberling gumos kompanijos darbininkams sustreikavus, iš pat pirmųjų streiko dienų kompanijos direktoriai ir formanai mėgino darbininkus išgąsdinti ir prikalbėti grįžti darban, unija gerai laikosi. Streikui vadovauja unijos nariai yra įsitikinę, kad fabriko vadovybė turės derėtis.

Su unija stovi Kanados ir Naujosios Zelandijos darbininkų judėjimas ir stengiasi kovą, vedamą už neteisėtų darbo sąlygų panaikinimą Toronto apylinkėj, laimėti. Ankstyvieji rezultatai nurodo, kad darbininkai yra suorganizavę didžiulę jėgą, kuri galimai suorganizuos efektingą boikotą.

Fabriko vadovybė pretenduoja tęsti produkciją, bet sunkiai prispausta produkcijos pagalbos trūkumo. Kompanijos centro vadovybė, esanti Barberton mieste, Ohio valstijoj, skaitosi su unija, bet prie susitarimo neprileidžia Kanados politika, kuri veikia per Rubber Manufacturers asociaciją. Dominion Tire & Merchant gumos kompanija, esanti Kitchener mieste, kuri taipgi priklauso Jungtinių Valstijų korporacijai, ir Goodrich kompanija veda derybas. Todel numatoma, kad ir Seiberling kompanija bus priversta tartis su unija.

BEDARBIAI APDOVANOJO MAJORĄ GRABU

PORT ARTHUR, Ont. — Norėdami išreikšti mintį, kad miesto majoras, kas liečia bedarbių reikalus, visai miręs, bedarbių delegacija miesto sekretoriui įteikė grabą, kad įteiktų majorui C. W. Cox.

Art Studio of Montreal Reg'd.
Fotografuoju
Vestuvių Grupes
Darau Padidinimus
Ir Atlieku Visus kitus
Fotografijos Darbus
23 ST. CATHERINE ST. W.
MONTREAL, QUE.

Lietuvaitė Plaukų Taisytoja
BIRUTĖ DUDONAITĖ
Atliekame visokį kultūrinį plaukų ir nagų papuošimą.
Specialis permanentas su mašina ir be mašinos.
2515 Centre St. — Montreal

Tel. PL. 9659 Gyv. DO. 5947
Advokatas
J. M. Rosenfeldas
Kalba Lietuviškai
Atlieku visus teismų patarnavimus, parūpinu pilietybės dokumentus, įgaliojimus, morgičius ir kt.
20 St. James St. E. Kamb. 26
MONTREAL, QUE.

Tel.: HA. 8477
Dr. J. O. Villeneuve
Venerinių Ligų Specialistas
Gydo siphilį, gonoreą ir tikrina kraują.
Ofiso valandos: 1 iki 9 v.v.
1107 St. Denis St., Montreal
Netoli Dorchester St.

Tel.: LA. 4441
Daktaras H. Rosenfeld'as
Oficialus M.L.S.D.P.D. ir D.L.K.V.N.K.P.D. Gydytojas
Kalba Lietuviškai
Valandos: 2—4 val. po piet, 7—8 val. vak. ir sulyg susitarimo
4539 Park Ave. Montreal, Que.

Tel.: DO. 1000
DO. 2500
Valandos: 4 — 5 po piet ir sulig susitarimo
Daktaras Rabinovičius
Chirurgas Specialistas
Turiu savo ligoninę, egzaminuoju ir gydau įvairias ligas.
Darau visokias operacijas ir peršvietimus (X-Rays).
Vytauto Klubo ir M.L.S. ir D.P.D. nariams papiginta kaina.
201 ST. JOSEPH BLVD. WEST MONTERAL, QUE.

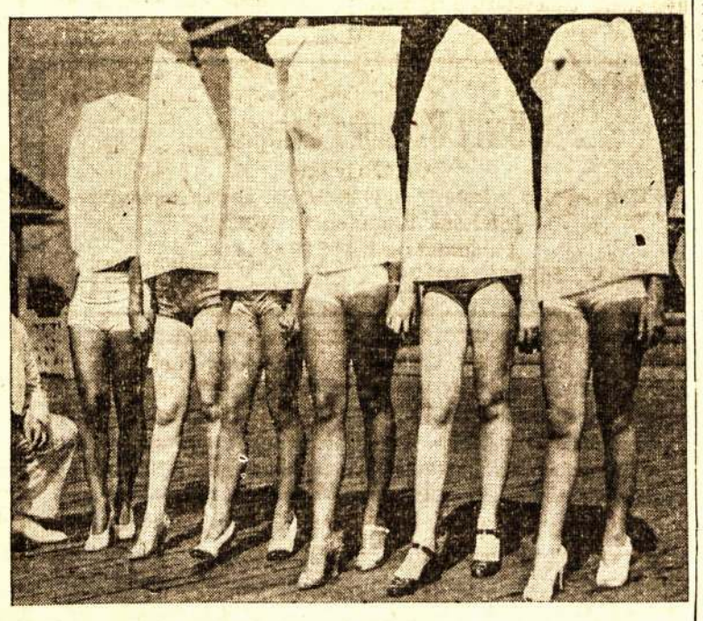

Sakoma, kad dabar merginų likimas priklauso nuo kojų. Jei jos gražios — gerai, o jeigu ne, nieko negelbsti nei veido gražumas. Kad taip gali būti, rodo ir šis atsitikimas — kojų kontestas. Teisėjai turėjo išrinkti gražuolę pagal kojas. Laimėtoja išėjo Miss Cecille Joseph, dešinėji. Tas įvyko, žinoma, prašmatnybių šalyje — Suvienytose Valstijose.

ENGLISH SECTION

Published Every Friday

Addressing all correspondence for the English Section mark "English Section"

EDITOR'S NOTES

The correspondents of the English Section were reminded quite a few times already to send in their correspondences earlier, because when they arrive on the day of pubblication it is to late to publish them. PLEASE MAIL EARLY!

* * * * *

I would advise, without any ill intentions, the girl correspondent from Montreal who sent her weight card intentionally or not to start reducing, for the summer heat is hard on "plump" people. Confidentially, her weight is 129, judge for yourself. I like your character, if it is as the card says: You are a tireless worker, deep thinker and logical in judgements and opinions. You are liked by everyone.

Now, you Montrealers, guess who that could be. It ought to be easy with the weight and character given.

* * * * *

The summer having officially come a day or two ago, swimming, picnics etc. ought to be the favourite pastime now, write in and tell us about your experiences.

* * * * *

The Bangos Chorus, with the collaboration of the Rochester L. L. D. organization, by their recent concert in Rochester, raised a hundred dollars for the "Liaudies Balsas". Very good work Chorus members. You all ought to be proud of being members of a cultural organization which supports a progressive labor paper, and so carrying the banner of progress further ahead.

* * * * *

The Moonlight Picnic of the Toronto Youth Activist Group, as I was informed, came off swell. Is was quite chilly, but all the hot dogs were sold and a few dollars profit made. As warm weather comes these moonlight picnics will bring more pleasure and profit.

In Lithuania

LITHUANIAN BASKETBALL TEAM WINS CHAMPIONSHIP

The play-offs for the European Basketball Championship were held in Kaunas, Lithuania, May 21 — 28.

Eight countries took part in the play-offs: Esthonia, Latvia, Poland, Italy France, Hungary, Finland and Lithuania.

The opening ceremonies of the play-offs were attended by 10,000 people. Following the introduction of the competing teams, the girl students of Alytus, Kaisiadorys, Kaunas IV, Skuoda, Birzai, Ukmerge and Utena High-schools, dressed in National costumes gave an exhibition of National Folk Dancing. The dances were perfectly done and brought the greatest of praise from foreign guests.

Following this, the women's teams of Kaunas, Lithuania and Warsaw, Poland, played a game for the city Championship and Kaunas became the winner by 29:28.

The play-offs were started and won by the Lithuanian women's team who probably instilled courage and determination in the Lithuanian play-off team, who during the eight days of the play-offs showed themselves remarkably and won the European Basketball Championship.

SHORT HISTORY OF BASKETBALL IN EUROPE

In the year 1930, in Geneva, the International Basketball League was organized and in 1933, in Geneva the first International Basketball League Congress took place.

The first European Basketball Championship games were played in 1935, also in Geneva, Latvia became champion.

Second championship games were played in 1937 in Riga, Latvia and the winner was Lithuania.

And the recent games, held in Kaunas, Lithuania, proved that Lithuanians are capable of retaining any thing that has been won by them. Let's hope our brothers in Lithuania are as determined on other more important issues of the day than basketball.

— *Sports Hound*

POINT OF INFORMATION

By GILBERT

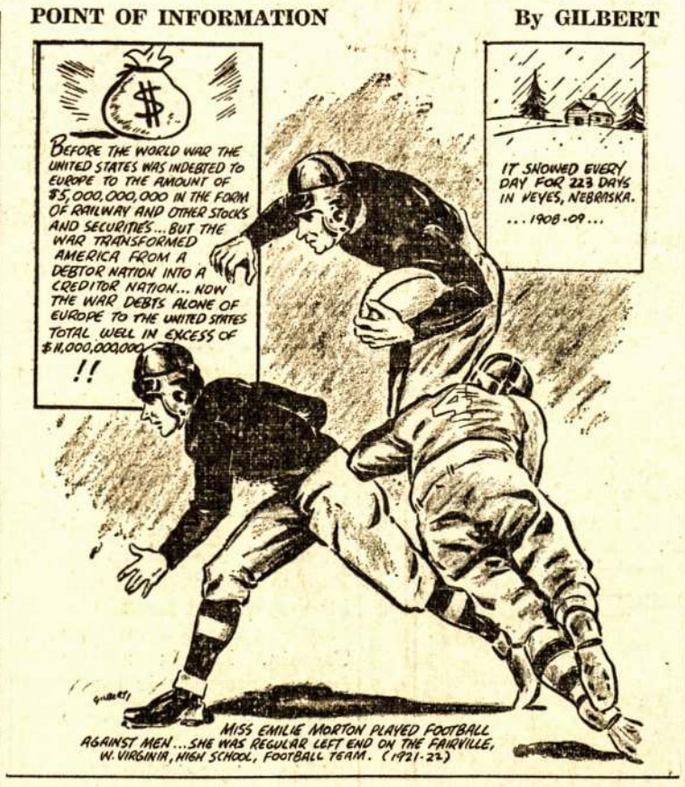

FISHLESS FISHING AND THINGS

(Conclusion)

Eating and sleeping being my favourite pastimes, I satisfied my hunger to the fullest, with the sandwiches we had slapped together that morning and after a breathing spell from the exertion of rowing and the excitement of thinking of the ones got away from us, we decided to try our luck once more.

The wind had not abated as yet, as a matter of fact, it did not abate during the whole darned day. Being wary of the spot where we fished in the fore-noon, we decided to try another place, a sort of a lagoon. Renting another row-boat, (I wanted a canoe, it's more romantic, don't you think? But it was too rough.) from another place, we again left our better halves on the shore to amuse themselves as best they could, and set out for more adventure. Our wives "of course" felt pretty bad about our low spirits and thinking that perhaps they'd help us they showed us the spots where *we should* fish. No use, their surmises brought us no fruit (fish in this case).

We rowed with more ease now as this lagoon was sheltered from the wind in a way, and soon came to a spot, where our intelligence pointed, would be a likely place for the fish to hang around. Dropping the "anchor", we cast our lines, mine by the way, had two hooks on it, and of course, even though I am a humane person there was a worm on each one of them. We sat waiting, but if I ever have to wait for anything as log as I waited for the fish to nibble at the worms, I'll quit even before I start, honestly it was just like waiting for the prosperity to turn the corner and fill our pockets with green backs.

We, of course, kept pulling out the lines and putting on new worms (poor worms), and wondered where they could be dissapearing to so fast. Having proved to ourselves, that our intelligence is not so inteligent (where fish are concerned), we decided to move on to another spot, this time not relying on our intelligence, but closing our eyes and rowing until we bumped against the shore, (I never knew I was so cock-eyed), we replenished the hooks with a fresh supply of worms and cast the lines overboard again, trusting in beginner's luck to catch fish, I even curled up on the middle seat of the boat and decided to have forty winks, tired from the excitement of pulling out all the big ones (Yeah!).

Dilly-dallying like that most of the afternoon and not catching any fish, we finally came to our senses and decided that the bay must be charmed, or no fish there at all, but that wouldn't be right after hearing so many tall tales about this Frenchman's Bay and it's fish. Personally, I think all the frenchmen left this bay and went to Gaspe, where there is fish.

We were still trailing the four fish (if you'd call them that) on a string tied to the stern of the boat, and they still had a wriggle in them, but finally after we made up our minds to quit fishing (what a laugh!), we let these fish loose and promised them that we'd come back and get them when they grow up. (I think cradle-snatching is criminal).

By this time it was about four in the afternoon. We turned in the boat and went back to the car to be consoled by our wives. They of course were full of sympathy and I could imagine I saw, the visions of a fish supper dissapearing before their eyes.

We again went to work on the sandwiches and a pint of milk (we're gentle folk) and appeased our own hunger after appeasing the fish. (Appeasing is in style now, you know).

I gave up fishing for the day and stretched out in the shade for my nose was feeling very hot, and went to sleep. John and Bill, whose convictions on the stubbornness of the fish were stronger, in the meanwhile went out by the shore to fish some more, but after some mud bogged down their spirits from the soles of their feet up, they came back and when I awoke I found them getting ready to leave and the sun shining me full in the face.

Nevertheless the day wasn't spent for nothing. I brought home a cooked lobster (my nose, its was red-hot), never to be forgotten experiences in fishing and convictions that fish can't be coaxed. My wife and Bill's could not walk for a day or two afterwards as the backs of their legs were burned by the sun. John and Bill none the worse for the disappointment of our fishing trip.

Finally we came back to John's place and were sniffing even outside the door for the smell of fried fish, but to our chagrin there were none as John's wife was waiting for us to come home with the fish.

You, dear reader, must be pretty well convinced by now that I will never go fishing again, but believe it or not, we're going again on the coming Sunday to try our luck, at another place though.

Morale of the story is — If you fail once, try, try again.

— *Nosey.*

Lithuania European Basketball Champion

Our photo shows the Lithuanian team showered with flowers. following defeat of Latvia, Esthonia, Poland, Finland, Hungary, Italy and France. Standing from left to right are: Nikolskis, Norkus, Jurgėla, Puzinauskas, Leščinskas, Baltrūnas, Budriūnas, Andriulis, Ruzgys, and the star of the team, Lubinas.

Pranešimai

Montreal, Que.

Susirinkimas

Šiuomi pranešu, kad Point St. Charlio distrikto 137 kuopos moterų skyriaus mėnesinis susirinkimas del tam tikrų priežasčių negalėjo įvykti praeitam penktadieną, birželio 16 d.

Tai dabar įvyks ateinantį penktadienį, birželio 23 d., 8 val. vakare, po antrašu 01234 Charlevoix St.

Kviečiame visas nares ir simpatikes dalyvauti, turėsime kalbėtoją, ir šiaip svarbių dalykų aptarti.

Valdyba

Orkestro Užbaigtuvės

Montrealo Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos orkestras, kaip visos meninės organizacijos, pasiima vasaros atostogų, bet prieš tas atostogas rengia išleistuvių šokius, kurie atsibus ateinantį šeštadienį, birželio 24, posančalio svetainėj, 01234 Charlevoix St.

Kviečiame visus atsilaikyti, nes bus dideli linksmi šokiai. Grajins net dvylika muzikantų.

P. S. Moterų skyrius ant to pat vakaro ir toje pat svetainėje per klaidą paskelbė savo šokius. Moterų skyriaus šokiai neįvyks, o įvyks orkestro rengiami šokiai.

Pradžia 8 val. vakare. Įžanga laisva.

Orkestro Valdyba

Pirmas Piknikas Prie Maudynių

Sekmadienį, birželio 25 dieną, Ville Lasalle, prie pirmos Ave., Montrealo vakariniam priemiestyje, pernykštėj piknikų vietoj, atsibus didelis ir įdomus lietuvių piknikas. Pikniko vieta labai graži.

Visus Montrealo, Verduno, Lachinės ir apylinkės lietuvius-lietuves prašome atsilankyti. Pikniko rengėjai rengiasi paįvairinti pikniką įvairiais žaidimais. Tad nepraleiskite šios puikios pasilinksminimo progos.

Ligi pasimatymo piknike.

LLD Parengimų Komitetas

Winnipeg, Man.

LLD 217 Kp. Susirinkimas

Visiems Winnipego ir apylinkės lietuviams, LLD 217 kuopos nariams ir simpatikams pranešame, kad vasaros laiku susirinkimai perkelti iš sekmadienių į paskutinius mėnesio antradienius.

Tokiu būdu sekantis susirinkimas įvyks antradienį, birželio 27 dieną, Lietuvių Klube, 240 Manitoba Ave. Tad visi nariai ir simpatikai tai įsidėmėkite ir nurodytu laiku atvykite į susirinkimą. Manome, kad bus sugrįžęs iš LLD suvažiavimo Trečio rajono delegatas, kuris išduos raportą.

Susirinkimas prasidės 8 valandą vakaro.

Valdyba

Toronto, Ont.

LLD 162 Kuopos Susirinkimas

Šiuomi pranešu, kad LLD 162 kuopos susirinkimas įvyks ateinantį penktadienį, birželio 23 dieną, 8 valandą vakare, lietuvių svetainėj, 6 Denison Ave.

Visi nariai prašomi atsilankyti, nes turėsime daug klausimų aptarimui iš vasaros darbuotės, taipgi bus pranešimas iš atsibuvusio Lietuvių Literatūros Draugijos Kanados kuopų atstovų suvažiavimo.

Prašome atsilankyti punktualiai.

J. Berškys
Kuopos Sekret.

ANGLYS

Vasaros Sezone Nupigintos

PIRKITE DABAR

KURIEMS SĄLYGOS NELEIDŽIA DABAR PIRKTI, UŽSISAKYKITE IŠ ANKSTO, O ANGLIS PRISTATYSIME KADA PAREIKALAUSITE UŽ DABARTINĘ KAINĄ.

Svorį ir Rūšį Garantuojame

DEL PATIKRINIMO NORINTIEJI GALITE PAMATYTI JŪSŲ PERKAMAS ANGLIS SVERIANT ANT MIESTO TIKRINAMŲ SVARSTYKLIŲ.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITĖS

Trinity Coal & Coke Co.

TORONTO

OFISAS 161 Oak St. Telefonas: EL 7636

NAMŲ 955 Dundas St. W. Telefonas: WA 5582

SAVININKAS AUGUSTAS UNDRAITIS

LIETUVIŲ KALBOS MOKYKLĖLĖS KOMITETAS
Rengia

PIKNIKĄ

Sekmadienį, Birželio 25 Dieną, Westone

Štai kaip Jūs linksmai ir naudingai praleisite laiką:

Ištroškę — išsigersite skanių gėrimų; išalkę — užkasit šiltų ir šaltų valgių; kada nusibos sėdėti ant žalių gamtos padabintų "divonų" — eisite pašokti ant platformos, prie smagios muzikos; jaunuoliams, mergaitėms ir berniukams taipgi bus visokių pramogų ir dovanų; bet čia suminėta tik dalis pikniko programos.

Kviečiame visus Toronto ir apylinkės lietuvius atsilankyti.

Lethbridge, Alta.

Piknikas

Lietuvių Literatūros Draugijos 69 kuopa rengia pirmą pikniką šioje apylinkėje, kuris įvyks River Botton, liepos 2 dieną.

Važiuodami nuo Brewery keliu linkui River Bottom, sukite kairę linkui City Mine ir toj vietoje, kur pernai buvo piknikas, rasite pikniką.

Kviečiame visus artimesnių ir tolimesnių kolonijų lietuvius atsilankyti. Čia sueisime savo draugus bei pažįstamus, linksmai laiką praleisime ir tuo pačiu laiku padarysime darbininkiškiems reikalams naudą.

Piknikas prasidės ryte ir baigsis vakare.

Laukiam visų atsilankant.

Iki pasimatymo.

Pikniko Rengėjai

LIETUVOS ŽINIOS

PASKIRTOS PREMIJOS UŽ ATRASTUS ŽVĖRIŲ RAGUS

Kaunas. — 1937 metais Miškų departamentas pavedė miškų urėdams ir girininkams rinkti miško žvėrių ragus ir, kad tie ragai būtų uoliai renkami, radusiems buvo nustatytos įvairaus dydžio premijos. Iki šiol atrasta ir į Miškų departamentą atsiųsta 47 briedžių, 24 elnių, 2 danielių ir 190 stirnų ragų. Už šiuos ragus jų radėjams iš medžioklės fondo dabar išmokėta 1,040 litų premijų. Dalis ragų atiduota apdirbti.

DEGĖ KAIŠIADORYS

Kaišiadorys. — Gegužės 31 dieną Kaišiadoryse, Vytauto gatvėje kilo gaisras ir sudegė Navicko Vlado gyvenamas namas ir tvartelis. Gaisras kilo del perdaug duonai prikūrento pečiaus, iš kamino iškrito suodžių ir uždegė stogą. Per 15 minutų gaisro vietoje jau buvo daug žmonių ir Kaišiadorių gaisrininkai. Per pusę valandos gaisras buvo likviduotas. Buvo kilęs pavojus gretutiniams gyvenamiems, kuriems nudraskė stogus ir išdaužė langus. Navicko namas buvo neapdraustas. Namas buvo kelių tūkstančių litų vertės.

RUOŠIA IŠKILMINGAS PRADŽIOS MOKYKLŲ MOKSLO UŽBAIGTUVES

Kaunas. — Šiais metais Pradžios mokslo departamentas, švietimo ministerio pavedamas, pasiūlė mokyklų inspektoriams paskatinti mokyklų vedėjus pereitų metų pavyzdžiu rengti kasmet iškilmingas pabaigtuves, kviečiant į jas, be vaikų tėvų ir apylinkės visuomenės, dar ir kilusius iš tos apylinkės žymesnius veikėjus bei nusipelnusius tautai asmenis.

Meet All Lithuanians At
NORHTERN HOTEL
Winnipeg, Man
Rooms
By Day, Week and Month
826 Main St. Phone 55 900

Tel. 4-6757
Petras Karalius
GRABORIUS
10 Vernon St.
WORCESTER, MASS.

J. Grinskio
Nauja Lietuviška Valgykla
New Bill's Cafe
540 QUEEN ST. W., TORONTO
Geras maistas ir patarnavimas
Kviečiu visus atsilankyti

Ph. EL. 2925
New London Lunch
Lietuviška Valgykla
Savininkas
J. KAMICHAITIS
668 Queen St. W., Toronto

Dr. F. Rybak
M.D., C.M., L.M.C.C.
Gydytojas, Chirurgas ir Akušeris
Atlieku įvairias operacijas
Ofisas:
598 Selkirk Ave., Tel. 55 323
Rezidencija:
562 Alfred Ave., Tel. 54 000
Winnipeg, Man.

Tel. WA. 5370
Harry R. Ranks Company
GRABORIUS
Patarnauju mieste ir apylinkėse be ekstra mokesčio, įskaitant Hamilton ir Whitby.
Laidotuvės net $55.00 pigumo
455-457 QUEEN ST. W. TORONTO

Lietuviai! Veskite Savo Reikalus Per
DOMINION TICKET OFFICE
143 Queen Street West, Toronto, Ont. Phone WA. 6344
Seniausia ir patikimiausia laivakorčių kontora. Gyvuoja jau 22 metu. Laivakortės, pinigų persiuntimas, pilietybės popierių išėmimas, apdrauda ir daugelis kitų patarnavimų.
S. Heifetz, menedžeris

Tel. EL. 6579 — WA. 8714
BOYKACH & BOYKACH
Real Estate Agental
Parduodame ir išrenduojame namus ir farmas. Iškolektuojame rendas.
Kas turite tų reikalų, kreipkitės pas mus.
Daugeliui lietuvių esame patarnavę.
133 GOREVALE AVE. Ofiso 429 ADELAIDE ST. W., TORONTO

Liet. TSR Knygų Rūmų Knygų Saugykla